

Naujasis Seimo Statutas suteiks daugiau laisvių ir ... suvaržymų

Vilnius, gruodžio 22 d. (Elt) — 1000-uoju šios kadencijos Seimo priimtu teisės aktu tapo Seimo Statuto nauja redakcija. Tai — 124 puslapių dokumentas, reglamentuojantis ir pertvarkantis parlamentą darbą.

Kaip sakė Seimo pirmasis vicepirmininkas Andrius Kubilius, priėmus naują Statutą, iš esmės keičiama įstatymų leidimo procedūra. Smarkiai sustiprinamas Seimo komitetų vaidmuo, rengiant priėmimui įstatymų projektus. Be to, visuomenei, kurios atstovai galės teikti siūlymus, pataisas Seimo komitetų rengiamuose viešuose įstatymų projektų svarstymuose, sudaromos plačios galimybės dalyvauti įstatymų leidybos darbe.

Pasak A. Kubiliaus, naujajame Statute taip pat numatyta daugiau parlamentinės kontrolės formų — vyriausybės valandos, metų ataskaitos.

Ketvirtadalis Seimo narių turės teisę sudaryti specialią komisiją vienam ar kitam klausimui tirti. Apskritai, A. Kubiliaus nuomone, naujuoju Statutu suteikiama žymiai daugiau teisių opozicijai.

Tuo tarpu Seimo opozicijos atstovai balsavę „prieš“ arba susilaikę, priimant naująjį Statutą, pripažino, kad dokumentas leis pertvarkyti įstatymų leidybos procesą, tačiau pasigedo jame didesnės demokratijos ir teigė, kad Seimo Statute atsiradęs „Opozicijos lyderis“ skatins dvipartinės sistemos formavimąsi. LDDP frakcijos vadovas Česlovas Jursėnas dėl Statute suvaržomų Seimo nario teisių, opozicijos veiklos reglamentavimo, tik priėmus dokumentą, pažadėjo kreiptis į Konstitucinį teismą.

Naujasis Seimo Statutas pradės veikti nuo vasario 1 dienos.

Pirmą kartą Vilniaus savivaldybė nusprendė baigiantis metams pagerbti geriausius, stropiausius ir vikriausius sostinės moksleivius — respublikinių ir tarptautinių olimpiadų, konkursų nugalėtojus bei juos paruošusius mokytojus. Vilniaus meras Rolandas Paksas antradienį aukštinėmis plunksnomis apdovanojo 39 moksleivius, pasižymėjusius meninėje veikloje, dailės, muzikos ir sportinių šokių srityse, taip pat už puikius mokslo rezultatus. Dar 11 moksleivių buvo apdovanoti už sporto pasiekimus įvairiose varžybose.

Nuotr.: Vilniaus rotušėje sostinės meras Rolandas Paksas teikia apdovanojimus geriausiems moksleiviams. (Elt)

„Baltijos metų vyro“ vardas — Valdui Adamkui

Vilnius, gruodžio 22 d. (BNS) — Prezidentas Valdas Adamkus dėl savo „gaivių pokyčių“ stiliaus išrinktas „Baltijos metų vyru“.

Tokių garbingus vardus įtakingiausiems Lietuvos, Latvijos ir Estijos asmenims paskyrė didžiausias Baltijos valstybės anglų kalba leidžiamas savaitraštis „The Baltic Times“.

Švelnia ironija pasižymiame šio vardo laimėtojų pristatyme V. Adamkaus populiarumas aiškinamas jo optimizmu, kuris apibūdinamas žodžiais „aš galiu tai padaryti“.

Laikraštis kaip V. Adamkui neva būdingą poelgį išsamiau aprašo jo pokalbį telefonu pa-

vasarį su „Baltarusijos diktatoriumi Aleksandr Lukašenko“. „Skambinta buvo paprasčiausiai dėl sienų apsaugos, tačiau V. Adamkaus troškimas tiesiog prieiti prie telefono ir suvokti numerį šokiravo daugelį apžvalgininkų, įskaitant Lietuvos spaudą“, rašo savaitraštis. Pasak jo, pranešimas apie tokį įvykį galėtų būti pavadintas: „Štai kaip tvarkomi reikalai“.

Estų „metų žmogumi“ išrinktas jos bankų ir apskritai ūkio krizės užsispyrusiai nepripažinęs Estijos centrinio banko prezidentas Vahur Kraft. Latvių svarbiausiu vyru išrinktas buvęs premjeras Andris Škelė, kurio šaltakraujiškas sugebėjimas skal-

dyti ir valdyti po parlamento rinkimų sukūrė politiškai nepastovią koalicinę vyriausybę.

Lietuvos pajūris tebevalomas nuo mazuto

Klaipėda, gruodžio 22 d. (BNS) — Lietuvos pajūryje ketvirta diena renkamas išlietas mazutas. Jau surinkta apie 2 tonas taršalų, daugiausia — Palangos ir Šventosios paplūdimiuose.

Pakrančių apsaugos tarnybos inspektorius Viktoras Tamelis sakė, kad visame pajūryje išlieta apie 3 tonos mazuto.

Mazuto surinkimo darbus trikdė iškritęs sniegas, per kurį nematyti taršalų.

Ivykio aplinkybes tiriantys pareigūnai dar neįvardija teršėjo, bet įtaria, kuris praplaukiantis laivas užteršė jūrą.

Mazutas renkamas rankomis, jis yra sušalęs ir mažus gabaliukus.

Jūra mazuto daugiau nebeišmeta.

Paskutinį kartą taip stipriai mazutu Lietuvos pakrantė buvo užteršta prieš porą metų. Kelias tonas mazuto išplūvis jūra tąkart užteršė ir kaimynų — Rusijos bei Latvijos — pakrantes.

* **Latvijos aplinkosaugos klubas** kitąmet planuoja imtis griežtesnių negu šimet veiksmų prieš Būtingės naftos terminalo statybą Latvijos pasienyje, nuspręsta savaitgalį Jūrmaloje vykusiam klubo sąskrydyje, pranešė šios organizacijos narys Girtas Stradins. Žalieji taip pat ketina protestuoti prieš Ignalinos atominės elektrinės darbą ir jos grėsmę aplinkai. (BNS)

* **Vilniaus arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis**, susitikęs su vidaus reikalų ministru Stasiu Šedbaru, apsvairstė Bažnyčios ir laisvės atėmimo įstaigų bendradarbiavimą bei pareiškė, kad Bažnyčios idėjų sklaidimą laisvės atėmimo įstaigose. Pasak VRM pranešimo, nors dabar visose įkalinimo įstaigose yra kapelionai, A. J. Bačkis išreiškė norą suaktyvinti Bažnyčios sielovados darbą tarp nuteistųjų. (Elt)

Lietuva susirūpino savo piliečių nelegalia migracija į Vakarų

Vilnius, gruodžio 22 d. (BNS) — Vidaus reikalų ministro nurodymu, sudaryta nuolatinė darbo grupė emigracijos iš Lietuvos kontrolei aktyvinti.

Į šią darbo grupę paskirti Policijos, Migracijos ir Mokesčių policijos departamentų pareigūnai, pranešė VRM atstovas spaudai.

Vidaus reikalų ministras Stasys Šedbaras pareigūnams taip pat nurodė aktyvinti bendradarbiavimą su atitinkamais Užsienio reikalų ministerijos darbuotojais, ypač teikiant siūlymus dėl reikalingų įstatyminių aktų pakeitimų.

Ypatingą dėmesį darbo grupė skirs, kad užkirstų neteisėtą kelių agentūrų paslaugas.

Pasak pranešimo spaudai, ketinama siūlyti Valstybiniam turizmo departamentui „principingai vertinti“ leidimų išdavimą tiems kelių organizatoriams, kurie teikia nelegalaus įdarbinimo užsienyje siūlymus.

Pasak VRM pranešimo, dabar nemažai Lietuvos piliečių

bando emigruoti į Didžiąją Britaniją. Tačiau pastaraisiais metais ši valstybė nesuteikė politinio prieglobsčio nė vienam Lietuvos piliečiui ir nežada to daryti ateityje, nes „prašytojų argumentai nėra pagrįsti“.

D. Britanijos ambasada Vilniuje pranešė, kad vidutiniškai po 100 Lietuvos piliečių kas mėnesį pasiprašo politinio prieglobsčio Anglijoje. Dažniausi motyvai — tariamas persekiojimas už priklausymą religinėms sektoms, politines pažiūras ar seksualinę orientaciją, taip pat nenoras tarnauti kariuomenėje ir mafijos baimė.

Lietuva turi piliečių bevizių kelių sutartį su D. Britanija. Lietuviai pagal politinio prieglobsčio prašymus D. Britanijoje lenkia latvius ir estus.

Ministro S. Šedbaro kvietimu, Lietuvoje praėjusią savaitę lankėsi D. Britanijos imigracijos tarnybos atstovai, su kuriais apsvairstyta, kaip sumažinti prieglobsčio prašytojų iš Lietuvos srautą.

Seimas kaliniams Kalėdoms padovanojo amnestiją

Vilnius, gruodžio 22 d. (BNS) — Antradienį Seimas, vadovaudamasis humanizmo principais, priėmė dalinės amnestijos aktą.

Parlamentarų valia, krikščioniškasis gailėstingumas prieš pat Kalėdas parodytas kaliniams moterims, nepilnamečiams, vyresniems kaip 65-erių metų vyrams bei žmonėms su negalia.

Amnestijos aktas taikomas maždaug 2,000 nuteistųjų, kai kurie jų bus paleidžiami ir laisvė.

Iš kalėjimo be jokių sąlygų bus paleistos nėščios moterys ir tos, kurios augina vaikus pataisos darbų įstaigų kūdikių namuose.

Kiti amnestuojamieji laisvę gaus tik tuo atveju, jei kali už nesunkius nusikaltimus ir yra

atlikę tris ketvirtadalius bausmės, arba atlikę keturis penktadalius bausmės už sunkius nusikaltimus.

Šių sąlygų neatitinkantiems minimų grupių kaliniams bausmės bus sumažinta.

Akte pabrėžiama, kad amnestija negali būti taikoma asmenims, kuriems paskirtas kalėjimas iki gyvos galvos arba mirties bausmė pakeista laisvės atėmimu iki gyvos galvos. Gailėstingumo negali tikėtis kaliniamieji už organizuotus ir itin pavojingus nusikaltimus.

Amnestija turi būti įvykdyta per 3 mėnesius nuo įstatymo išgaliojimo dienos.

Tai — jau penktoji po Nepriklausomybės atkūrimo 1990 metais kaliniams skelbiama amnestija.

Šeštadalis Lietuvos gyventojų — skurdžiai

Vilnius, gruodžio 21 d. (BNS) — Jungtinių Tautų Vystymo programos apžvalgoje „Pranešimas apie žmogaus socialinę raidą Lietuvoje“ rašoma, jog 1997 m. Lietuvoje skurstančiųjų buvo šeštadalis visų gyventojų, tačiau tik nedidelė jų dalis buvo pensininkai.

Pasak apžvalgos, skurdo riba laikant 50 proc. vartojimo išlaidų vidurkiu vienam namų ūkio nariui, 1997 m. Lietuvoje skurstančiųjų buvo 16,6 proc. visų gyventojų.

Skursta 37,2 proc. namų ūkių, kuriuose gyvena 3 ar daugiau vaikų. Skurdo paplitimas tarp aukštųjų ir tik pradinį ar vidurinį išsilavinimą turinčių asmenų skiriasi net 6-7 kartus, atitinkamai 3,5 proc. ir 20-25 proc., teigiama apžvalgoje.

Skurdžiausios šeimos Lietuvoje gauna socialinę pašalpą. Pagrindinė tokių šeimų dalis (71 proc.) gyvena tik iš pašalpų. Labiausiai skurstančios šeimos net 51,1 proc. asmenų yra vaikai iki 15 metų amžiaus.

Tačiau į vargingiausių gru-

pę patenka tik labai nedaug pensininkų — vos 0,9 proc. apklaustųjų asmenų buvo vyresni nei 60 metų.

Maždaug pusė skurdžiausiai gyvenančių šeimų yra priverstos riboti pieno produktų pirkimą, o mėsos, žuvų ir dešrų — net 90 proc. apklaustųjų.

Daugiau nei pusė apklaustųjų pripažino, kad jie negali suteikti reikiamo išsilavinimo savo vaikams, o du trečdaliai socialinės pašalpos gavėjų nepajėgia susimokėti už reikalingus vaistus ir medicines paslaugas, rašoma apžvalgoje.

„Pranešime apie žmogaus socialinę raidą Lietuvoje“ yra ketvirta tokio pobūdžio apžvalga, kurią parengė Lietuvos nepriklausomų specialistų bei žinovų grupė, finansuojant Jungtinių Tautų Vystymo programai.

KALENDORIUS

Gruodžio 23 d.: Šv. Jonas Kasty; Viktorija, Vilbutas, Žibutė.

Gruodžio 24 d.: Kucios, Adomas, Ieva, Adelė, Irmina. 1798 m. gimė Adomas Mickevičius.

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

Šv. Kalėdos teži di džiaugsmu!

Kalėdų kūdikėli,
Dangaus žvaigždė šaisti,
Užgimk judam pasauli,
Užgimk žmogaus širdi.
Vytė Nemunėlis

Mielos sesės ir mieli broliai,
Malonu Jus pasveikinti Kristaus Gimimo šventėje ir palinkėti geriausios sėkmės Naujuosiuose Metuose. Lai Kalėdų džiaugsmas, ramybė ir viltis glūdi Jūsų širdy ištisus metus. Tegul 1999-tieji būna skautiški, kūrybingi ir brandūs naujais darbais. Tesuteikia jums Aukščiausias kuo daugiau ryžto ir dvasinės stiprybės sąjungos gražiems užsimojimams įgyvendinti.

Visiems linkime giedrios nuotaikos ir šviesių šventinių dienų. Šv. Kalėdos teži di džiaugsmu, o Naujieji Metai neša laimę!

Nuoširdžiausius sveikinimus skiriame visiems skautų tėveliams ir rėmėjams. Tyras Kalėdų džiaugsmas tepripildo Jūsų pastogę savo palaima! O Naujieji Metai tesuteikia Jums vilties, jog viskas ko trokštate išsipildys...

V.s. Birutė Banaitienė
LSS Tarybos pirmininkė
v.s. fil. Rita Penčyliienė
Seserijos Vyriausia skautininkė
v.s. fil. Albinas Sekas
Brolijos Vyriausias skautininkas
s.fil. Rimas Griškėlis
Akademinio Skautų sąjūdžio pirmininkas

***

Kalėdų džiaugsmas, vienybė ir meilė tegaubia visą skautišką šeimą Lietuvoje ir plačiajame pasaulyje. Kalėdų žvaigždė tengušviečia mūsų gyvenimo ir veiklos kelius, kad sėkmingiau tarnautume Dievui, Tėvynei ir Artimui.

Linksmų Kalėdų visoms sesėms, broliams, „Skautybės kelio“ skaitytojams ir bendradarbiams linki

j.v.s. Irena Regienė
„Skautybės kelio“ redaktorė

***

Širdingai sveikiname šv. Kalėdų šventėje visus Vydūno fondo rėmėjus, didžiąją skautiškąją šeimą ir visus tautiečius tėvynėje Lietuvoje ir plačiajame pasaulyje. Taiha ir ramybė telydi mūsų dienas ir darbus.

Dėkojame gerbiame rėmėjams už mūsų tikslų rėmimą. Mūsų visų bendros pastangos duoda gražias pasekmes, kurio- mis džiaugiasi daugelis lietuvių studentų, jaunuo- menės orga- nizacijų ir knygų mylėtojų, bei lietuviybės puoselėtojai.

Su gražiausiomis viltimis ženkime į Naujuosius Metus. Te- išsipildo visų kilniausi troškimai.

Vydūno fondas

Leonas Maskaliūnas
Tarybos Pirmininkas
Vytautas P. Mikūnas
Valdybos Pirmininkas

***

Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga sveikiname visus Lietu- viškos Skautybės fondo narius ir rėmėjus.

Broliams ir sesėms linkime džiaugsmingų Kristaus Gimimo švenčių, sėkmingų ir veiklių skautybėje 1999-ųjų metų.

Lietuviškos Skautybės fondas.

***

Visiems broliams, sesėms ir jūrinio skautavimo rėmėjams lin- kime džiaugsmingų šv. Kalėdų ir „Gero vėjo!“ 1999-se metuose.

Jūrų skautininkų „Grandis“ Čikagoje

***

Sveikiname visus brolius, seses, tėvelius ir skautiškos veiklos rėmėjus, linkėdami Jums džiaugsmingų šv. Kalėdų ir Dievo pa- laimos Naujuose 1999-se metuose.

„Aušros Vartų“/„Kernavės“ tuntas

„Lituanicos“ tuntas

„Nerijos“ tuntas

Čikagos skautininkų draugovė

„Sietuvos“ skautininkų ir vyr. skaučių draugovė

ILGIAUSIŲ METŲ

AUSTRALIJOS RAJONO STOVYKLA

Sveikiname mūsų mielą mecenatą

**prelatą ps JUOZA
PRUNSKĮ,**

su jo gimtadieniu ir linkime daug saulėtų dienų jo gyve- nime. Daug darbų Jubilato buvo atlikta, bet dar daug jų laukia tarnyboje Dievui, Tė- vynei ir Artimui.

Širdingai linki

Vydūno fondas

Australijos lietuvių skautų rajoninė stovykla 1999 m. sau- sio 2 - 10 d. vyks už Geelongo esančioje ukrainiečių skautų stovyklavietėje, „Sokil“ vieto- vėje. Stovyklos viršininkas bus Australijos rajono vadas v.s. Henrikas Antanaitis. Sto- vyklos ženklą jau paruošė v.s. Narcizas Ramanauskas.

Kalėdinėje „Verpsčių“ sueigoje zvakes uždega v.s. Ritonė Rudaitienė ir v.s. Danutė Dirvonienė.

SKAUTIŠKOS KŪČIOS TORONTE

Neseniai atšvęsta lietuviš- kos skautybės Toronte sukak- tis ir kalėdinis susibūrimas rodo, kad skautiška veikla čia gražiai tęsiasi.

Į Kūčias susirinko daugiau 300 — nuo jauniausių iki se- niausių — skautai ir tėveliai. Visų nuotaika pakili, šventiš- ka. Kunigaikštienės Birutės vyr. skaučių draugovės narės ir tėvų komitetas su pirm. ps. O. Narušiene ir vyr. šeimi- ninke B. Staniulienė, talki- nant ir skautininkėms, rū- šiuoja, skirsto mamų su- neštus patiekalus ir tvarki- gai išdėsto ant skautų vyčių paruoštų stalų. Vos įėjus į Pri- sikėlimo parapijos salę, pasi- junti apsuptas didelės šventės nuotaika.

Jau ir 4-ta valanda. Viskas paruošta! Programos vadovė vyr. skautė sl. D. Batūraitė- Bekerienė per garsiaikalbį kviečia draugovės užimti vietas prie stalų, o skautinin- kai, -ės ir tėveliai prie jiems paruoštų.

Susėdus, tūtininkas s. M. Rusinas trumpai apibūdina šventės reikšmę, primena, kur galima įsigyti Kalėdoms dova- nai geriausiai tinkančią knygą „Lietuviškoji Skautija“. Tunto dvasios vadovui s. kun. Au- gustinui Simonavičiui, OFM, įteikiamas 50 metų skautiškos veiklos ženklukas. Visiems tai buvo džiaugsmingas mo- mentas, išreikštas gausiais plojimais.

Paskui programai vadovau- jancioji paskaitė apie lietu- viškus kūčių papročius bei valgius, susidedančius iš 12- kos patiekalų, simbolizuojan- čius 12 apaštalų, o prie kūčių stalo susirenka visi šeimos na- riai. Kadangi mūsų skautiška šeima sudaro visa Toronto skautija ir tėveliai, kasmet vi- si kartu susirenkam švęsti

Kūčias. Ši šventė tęsiama su pritaikyta jai programa.

Pirmieji scenon buvo pa- kvieisti giliukai ir liepsnelės su vadove ps. D. Petrauskienė. Jie inscenizuodami sugiedojo „Sveikas, Jėzau, gimusi“. Ka- dangi giedojo be garsiaikalbio, teko kartoti, kartu giedant vi- siems dalyviams. Paskui pa- sirodė prityrę skautai ir skau- tės, ir ps. R. Kalendros vado- vaujami skautai bei s. fil. N. Simonavičienės vadovaujamos skautės. Po pasirodymų visi sugiedojome „Tyliają naktį“. Tada senelių papročius sekda- mi traukėme iš po staltiesės šieno šiaudelių, kurie turėjo parodyti, kad ilgiausių ištrau- kus — ilgiausiai gyvens. Tuo metu D.L.K. Vytauto vilkiukų draugovės globėja j.s. E. Na- miekienė paruošė lovą, kurioje miegojo keturi alkani našlai- ciai. Jiems miegant atėjo nuostabus nykštukas ir jų skurdą pakeitė prabanga. Pa- budę berniukai nustebo išvydę juos supantį groį ir skanius valgius. Paukštytės savo pa- sirodymu nehusileido vilkiu- kams — jos puikios artistės.

Jūrų skautų, čių igulai besi- ruošiant pasirodymui, papasa- kojo, kad ant kūčių stalo pa- dedamas obuolys, primenantis Adomo ir Levos vardadienį. Po to visi sugiedojo „Linksmą giesmę“. Merginoms besiklau- sant kurioje pusėje loja šunes, laukdamos atvykstant iš tos šalies mylimojo; vėl giesmė — „Tyliają naktį“. Po to „jūrei- viai“ su dirigentu Antanu Ši- leika užtraukė jūreivių dainą, įtraukdami ir visus susirinku- sius. Programa užbaigta „vai- dilutėmis“ palinkėjus visiems linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų.

Paskui, dvasios vadovui su- kalbėjus malda, visi kūčių da- lyviai dalinosi kalėdačiais ir

šventiškais linkėjimais. Tada visi vaišinosi kūčių valgiais, stengdamiesi paragauti visų 12 patiekalų.

Vakarienei baigiantis, ma- žieji nerimavo, laukdami Ka- lėdų senelio. O jis vis nesi- rodė. Tada, draugininkams pa- dedant, imta šaukti: „Lau- kiam, laukiam! Pagaliau su- garsiu „o-ho-ho!“ ir dideliu maišu gėrybių nešinas, atke- liavo laukiamas Senelis ir, užlipęs ant scenos, prie eglutės dalino dovanėles. Viską išdalinęs, atsisveikino ir iše- liavo.

Vaikams džiaugiantis do-

ASS FILISTERIŲ ČIKAGOS SKYRIAUS KALĖDINĖ SUEIGA

Neseniai išrinkta ASS Filis- terių Čikagos skyriaus valdy- ba savo veiklą pradėjo 8. m. gruodžio 13 d., sekmadienį, „Seklyčios“ patalpose sušauk- ta kalėdinė sueiga-pietumis. Sueigon atėję nariai atnešė dovanėlių, kurios buvo per- duotos Lietuvos Dukterų draugijai, kad jos narės tas dovanėles įteiktų senelių prie- glaudoose gyvenantiems asme- nimis.

Sueigai vadovavo ASS Filis- terių s-gos Čikagos skyriaus naujasis pirmininkas fil. Au- drius Remeikis. Pirmininko pakviesta, rašytoja v.s. Nijolė Užubalienė paskaitė savo ku- rinį Apokalipsės tema. Ji teigė, kad 2000 metams artėjant, Apokalipsė yra daugelio žmo- nių mintyse. Nors daugelis kalba apie „Apokalipsės lai- kus“, nereikia baimintis, jie neįvyks.

Po pietų ASS valdybos pir- mininko pavaduotoja fil. Virgi- nija Mačiulienė pranešė apie numatytus ateities veiklos planus. Sausio 22 d., penkta- dienį, numatoma visų Čika- gos ASS narių vakaronė Jau- nimo centre. Šioje vakaronėje dalyvaus filisteriai, Korp! Vy-

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį patvirtime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumeratora yra mokama iš anksto.

JAV	Metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur	\$95.00	\$55.00	\$35.00
(U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur	(U.S.) \$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą:			
(Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant į užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė

Administratorius — Valentinas Krumpis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

vanomis, užbaigiamąjį žodį tarė j. ps. D. Biskienė ir s. M. Rusinas. Dar turėjo būti mal- da „Ateina naktis“, bet pra- dėjus skirstytis, kažkaip buvo pamiršta.

Š.m. gruodžio 19 d. vyr. skautės ir skautai vyčiai bei kandidatai ruošia kalėdojimą. Ta proga surinktos aukos bus perduotos Klaipėdos Dvasi- niam jaunimo centrui.

F. M.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, POSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
630-41-2609
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽIOBA, M.D.
INDRĖ RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naukerville, IL 60563
Tel. (630) 527-0090
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 9th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to
diplomu, lietuviams sutvarkys dantis
už priėmimą kainą. Pacientai
primami absoliučiai punktualiai.
Susitarimui (kalbėti angliškai)
Tel. 708-422-8260

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. A.B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. 708-422-0101
Valandos pagal susitarimą

Pirmad. 3v.p.p.-7v.v., antr. 12:30-3v.p.p.
treč. uždaryta, ketvirt. 1-3v.p.p.
penktad. ir šeštad. 9v.r.-12v.p.p.

BIRUTĖ L. PUMPUTIS, M.D.
Fellow: American Academy of
Family Practice
ŠEIMOS GYDYTOJA
320 W. 61st Ave. (219) 947-5279
Hobart, IN 46342 Fax (219) 947-6236

**DANTŲ GYDYTOJAS
TOMAS ZUBINAS, D.D.S.**
Family Dental Care
6317 Fairview, Ste. 6
Westmont, IL 60559
630-852-5353
Valandos pagal susitarimą
Gydytojas kalba lietuviškai

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kaibame lietuviškai
6187 S. Archer Ave. (prie Austin)
Tel. 773-585-7765
Valandos pagal susitarimą

TRADICINIS ŠOKIŲ VAKARAS

Akademino Skautų sąjū- džio Čikagos skyrius ir šiemet Kalėdų vakarą (gruodžio 25 d) PLC, Lemonte, ruošia tradi- cinį šokių ir pabendravimo va- karą visam lietuviškam jauni- mui nuo 17 metų amžiaus. Dalyvavimas 10 dol. asmeniui. Pradžią 7:30 v.v.

SKAUTIŠKI RENGINIAI

Čikagoje

Sausio 22 d. — ASS Filis- terių Čikagos skyriaus, Korp! Vytis ir Akademikų skaučių draugovės narių sueiga Jauni- mo centre.

Sausio 24 d. — Jūrų skautų ir skaučių metinė iškilminga Klaipėdos dienos sueiga PLC, Lemonte.

Sausio 30 d. — Jūrų skautų ir skaučių slidinėjimo iškyla.

Kovo 7 d. — Čikagos skau- tiškųjų vienetų tradicinė Ka- ziuko mugė Jaunimo centre.

Clevelande

Vasario 28 d. — Clevelando lietuvių skautijos Kaziuko mugė Dievo Apvaizdos parapij- jos salėje.

Balandžio 27 d. — Susipa- žinimo su abiturientais poky- lis Clevelando Lietuvių na- muose. Rengia skautai ir atei- tininkai.

Lietuviškos skautybės 80 metų ir lietuviško skautavimo Kanadoje 50 metų sukakčių minėjime Toronte, 1998 m. spalio 4 d. Iš k. LSS Tarybos ir Pirmios pirm. v.s. Birutė Banaitienė, LS Brolijos Vyriausio skautininko pava- duotojas v.s. Romas Otto, LS Seserijos Vyriausia skautininkė v.s. fil. Rita Penčyliienė, Toronto „Šatrijos“ ir „Rambyno“ tūntų tūtininkai j.p.s. D. Biskienė ir s. M. Rusinas. Už jų — iškilmingos sueigos komandantė, jūrų skautų vienetų vėliavos ir vėliavnešiai.

KARIUOMENĖS ĮSIKŪRIMO METINĖS

VYTAUTAS J. UŽGIRIS

Lapkričio 23 d. šventėme 80-ties metų sukaktį nuo Lietuvos kariuomenės įkūrimo šiame šimtmetyje. 1918 metų lapkričio 23 dieną ministras pirmininkas prof. Augustinas Voldemaras pasirašė įstatymą, kuriuo jaunuoliai buvo kviečiami stoti savanoriais į atkurtos Lietuvos kariuomenę. Tie pirmieji savanoriai ir sudarė Lietuvos kariuomenės pradžią.

Visos tautos didžiuojasi savo kariuomene ir jos žygiais. Priklausant nuo istorinių aplinkybių, tie žygiai gali būti ilgi ir plačių užmojų, arba daugiau ginamojo pobūdžio. Pirmaisiais galėtume laikyti kunigaikščių Algirdo ar Vytauto žygius, siekusius Juodąją jūrą ir Maskvos vartus, o prie antrųjų priskirtume šio šimtmečio Nepriklausomybės kovų žygius. Kaip žinome, lietuviai nuo pat senovės buvo narsūs kariai, turėję gabių vadų, įgalinusių užvaldyti didelius plotus Rytų Europoje. Ar tai buvo naudinga tautai iš ilgų amžių perspektyvos, yra kitas klausimas, bet dėmesys buvo sutelktas į ekspansinius tikslus, kol tas pats asmuo apspresdavo politinius tikslus ir vadovavo Lietuvos kariuomenei. Tie žygiai kainavo daug jaunų vyrų gyvybių ir vargu ar duoklės ir mokesčiai iš užgrobtų kraštų tai atmokėjo. Dėmesys buvo nukreiptas nuo kultūrinių vertybių puoselėjimo, kultūrinių objektų ir institucijų kurimo. Iš čia turbūt ir kyla Tomo Venclovos priekaištai, kad lietuviai sergą „vidinės manijos“. Tą laikotarpį tautos istorijoje turėtume suprasti, kaip vystymosi žingsnį tautos kultūroje; tautos, gyvenančios ano meto Rytų Europoje. Dabartinis pasididžiavimas tai tik būdas, ryškinantis autos savimone, vystantis susiklausymą, siekiant bendro susipratimo tautos išlikimo klausimu.

Kariuomenė budi tautos ir valstybės laisvės sargyboje. Tai šiuolaikinė demokratinės visuomenės pažiūra. Kariškių funkcija yra besąlygiškai ginti valstybę nuo bet kurių priešų, o taikos metu lavinti savo karinius įgūdžius, kad, pavojaus atveju, būtų pajėgus kovoti už valstybę, visuomenę, artimuosius ir save. Demokratinės valstybės santvarkoje karys yra uniformuotas pilietis. Ta samprata turi gilią istorinę šaknis, siekiančias graikų ir

romėnų valstybių istoriją, kai visi piliečiai turėjo lygiai tarnauti valstybės gėriui. Ta samprata buvo iškreipta viduramžiais, kai įsigalėjo samdomos kariuomenės tradicija. Nors bajorų įsigalėjimo laikais Lenkijos-Lietuvos karalijoje bajorai su savo palydovais turėjo eiti į kariuomenę, seimo šaukiami, bet jau 17 a. įsigalėjo paprotys siųsti algininkus, o ne šauktinius, iš daugumo pavietų. Tai buvo pirmosios Lietuvos „respublikos“ metas.

Yra svarbu, kad į kariuomenės ir civilių santykius būtų kreipiamas dėmesys. Karas ir kariuomenė negali būti palikta vien generolų nuožiūrai. Nes, jei karas, anot garsaus prūsų karo filosofo Karl Clausewitz, yra tik politikos pratęsimas kitokiais būdais, tad demokratinėje santvarkoje sprendžiamoji galia priklauso visuomenės išrinktiems atstovams. Visuomenėje buvo ir bus įsitikinusių žmonių, kad karas yra nedoras ir bergždzias užsiėmimas. Iš esmės tai tiesa, bet gyvenimo realybė yra ta, kad kariauti kitiems tautoms, ne vien pasinešusioms į ekspansiją, bet ir toms, kurios bando apsiginti nuo pastarųjų. Antimilitaristai dažnai argumentuoja, kad mažos tautos nėra pajėgios apsiginti nuo puolancijų stiprių kaimynų, tad kam be reikalo versti jaunimą tarnauti kariuomenėje ir švaistyti pinigų brangiai kariškai technikai, jei tos pastangos bus bergždzios prieš daug stipresnį priešą. Minėtas karybos žinovas Clausewitz teigė, kad 10. prieš 1 visada nugalės vieną, nors ir kaip narsus ar pasišventęs būtų pastarasis.

Modernios technologijos amžiuje tokia dogma ne visai tinka, nes techniškai pranašesniu ginklu ir vienas gali nugalėti visą būrį. Čia reikia prisiminti atominę bombą. JAV-Japonijos kare, arba kai moderniškai ginkluotas Izraelis sugebėjo nugalėti daug gausesnes Egipto arabų pajėgas. Jei tokios techniškos persvaros ir nebūtų, galima argumentuoti, kad mažai tautai, nors ir neatsiginant nuo daug gausesnio priešų, verta kovoti, kad atkreiptų pasaulio dėmesį į užpuoliko smurtą. Prisiminime tik Suomijos ir Sovietų Rusijos 1939-1940 metų karą. Todėl, jei nori taikos, ruoškis karui! romėnų posakis galioja ir dabar. Tokia pažiūra reika-

lauja visų valstybės piliečių susiklausymo ir įsitikinimo, kad tik jie patys tegali apspręsti savo ateitį. Toks galvojimas yra nesunkiai siekiamas tautiškai vientisaj valstybėje, bet valstybėje, sudarytoje iš įvairių mažumų, reikalinga intensyvi auklėjimo programa mokyklose ir visose kultūrinėse institucijose, kad būtų pasiekta vieninga nuomonė.

Apžvelgę karo ir karybos klausimus, trumpai pažvelkime, kaip Lietuvos kariuomenė atrodo trečiojoje Lietuvos respublikoje, t.y. šiuo metu, ir ar ji pasiteisina, kaip vienas politinių elementų, bandant apsaugoti nuo agresyvių kaimynų. Būtų naivu galvoti, kad vien tik Lietuvos kariuomenė galėtų laiduoti laisvę ir nepriklausomybę. Tam aiškiai reikalinga Šiaurės Atlanto Sutarties organizacija ir priklausomybė jos bendrai gynybinei struktūrai. Vargu ar rasime šiuolaikiniame pasaulyje tokius pasišventėlius, kurie kovotų už kitus be naudos sau. Todėl Lietuvos dalyvavimas taikos palaikymo daliniuose Bosnijoje yra žingsnis, parodantis norą dalyvauti bendroje gynybinėje organizacijoje, o, kai Lietuva taps NATO nare, jau mažiau svarbu. Pasiryžimas išlaikyti kariuomenei padidinti nuo 1.5% iki 1.6% ar 2% bendro vidinio produkto jau nusako valstybės nusistatymą gynybos klausimu ir įgalina laukti daug palankesnių nuomonių dėl priėmimo į NATO. Jei Lietuvos bendras vidinis produktas yra apie 28 milijardai litų ir glaudžiai susijęs su bendra pasaulio ekonomine padėtimi, tai mes iš tikrųjų kalbame apie nedidelę sumą. Tai yra toli gražu mažiau, kaip kitos Europos valstybės išleidžia gynybos reikalus. Įdomu ir tai, kad, bandant visuomenei įrodyti kariuomenės naudingumą, pabrėžiama jos gelbėjimo funkcija stichinėse gamtos nelaimėse, taikos palaikymo pratybose, ne vien tik pasitenkinama pasakymu, kad kariuomenė, paėmusi piemenis, iš jų padaro vyrus, išmoko įvairių įgūdžių, sustiprina juos fiziškai, įdiegia tėvynės meilės supratimą ir t.t. Priklausymas Eurotransatlantinės partnerystės sutarčiai yra kitas Lietuvos užsienio politikos žingsnis, padidinantis saugumą. Paminėtini ir gana konkretūs bendradarbiavimo pasiekimai, kaip antai, partnerystės projekte naujos karinės technikos vystymui du Lietuvos pristatytie projektai buvo pripažinti geriausi ir bus platinami kitose valstybėse. Tai lazerinis šaudymo apmokymo įrengi-

mas, įgalinantis sutaupyti amuniciją, ir naujoviškus minų detektorius. Taip pat sveikintinas Lietuvos pasiryžimas įsteigti Kaune amunicijos dirbtuvę, kad taip sumažintų tolimesnes ginklavinimosi išlaidas ir uždirtų iš jos eksporto į kitas valstybes. Neužmirškime, kad iš ginklų pramonės pelnosi ne tik didžiosios, bet ir tokios valstybės, kaip Izraelis ar Belgija. Vėlgi, tas parodo lietuvių nusistatymą aktyviai prisidėti prie savo gynybos, ne vien tik laukiant dovaninių šautuvų ar kitos karinės technikos. Dėl panašių išskaičiavimų buvo pareikšta, kad Lietuvos kariuomenės ryšių sistema bus savanaudiškai sukuriamą ir nebereikės nuomoti iš komercinių bendrovių.

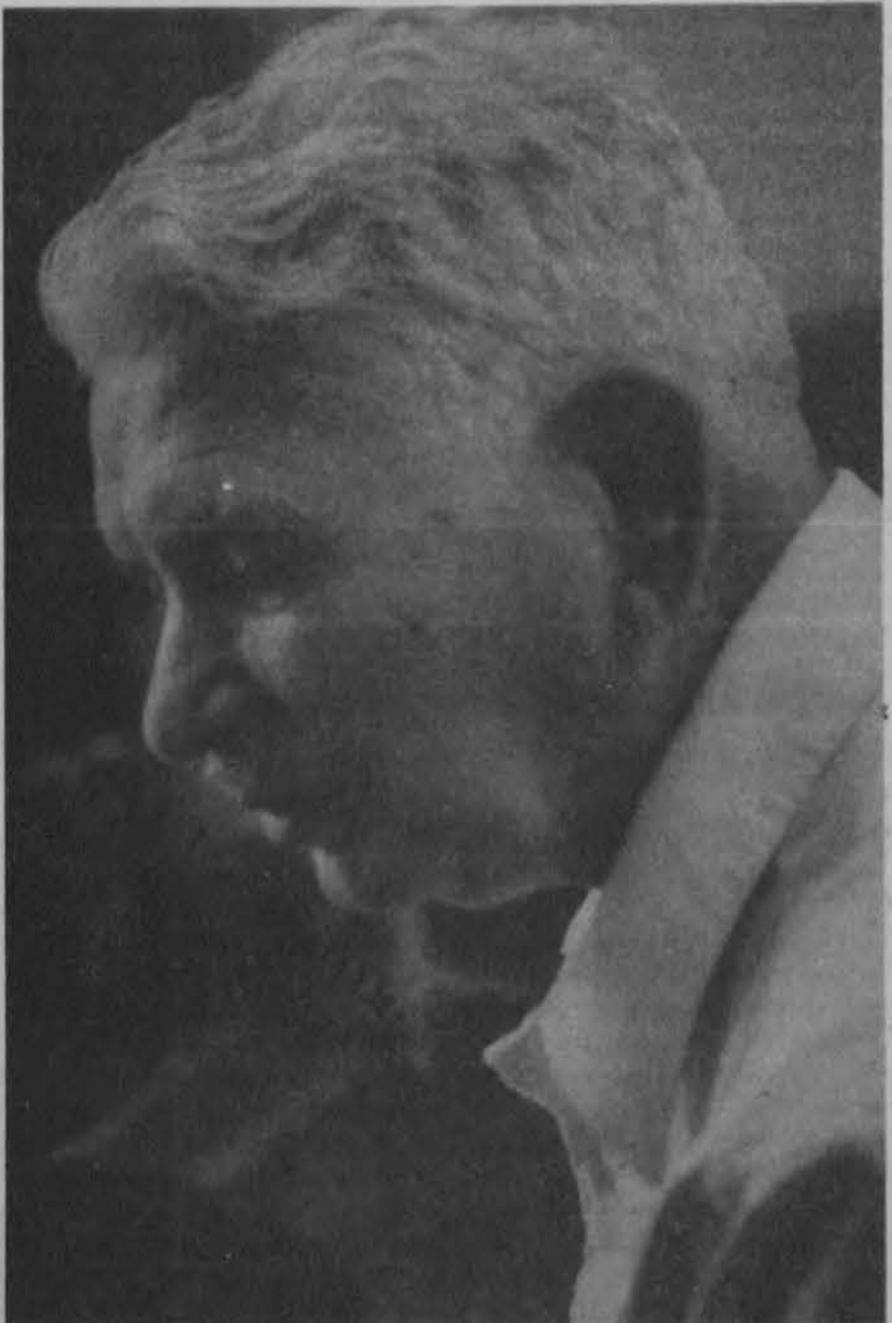
Visuomet iškyla klausimas, kaip kariuomenės ryšiai gali būti išlaikyti paslaptėje, kai yra naudojamos komercinių bendrovių paslaugos? Tai vėl stengimasis derintis prie NATO reikalavimų.

Kad Lietuvos kariuomenės paskirtis lieka tik grynai apsigynimo plotmėje, galime suprasti, pasiskaitę „Geležinio Vilko“ motobrigados manevrų aprašymą, kur tariamai nuo priešų puolimo buvo ginamasi Žemaitijoje. Laukų ir kelių minavimu ir priešų tankų bei

pėstininkų kolonų apšaudymu artilerijos pabūklais buvo pagrindiniai taktiniai ėjimai. Tokio tipo gynybinė strategija, pažvelgiant į dabartinės kariuomenės pajėgas. Šiuo metu Lietuva turi 39 lėktuvus, sraigtasparnius ir kitas skraidomas priemones ir tris aviacijos bazes, iš kurių beveik dvi: Zokniuose prie Šiaulių ir Pajuostėje prie Panevėžio. Palyginus su prieškarinėmis Lietuvos aviacijos pajėgomis (apie 100 lėktuvų), jos yra mažos, bet atlieka didelę apmokomąją paskirtį, ruošdamos pilotus ir aviacijos personalą, tinkamą ir civilinės aviacijos reikams. Nors skrydis sraigtasparniu iš Lietuvos per Šiaurės jūrą ir Atlantą į Islandiją NATO manevrams skambėjo daugiau kaip sensacijų paieška, bet tas tik parodo, kad yra paruošti karo lakūnai ir mašinos, galinčios atlikti tokį pavojingą, ilgą skrydį.

Laivyno pajėgos, susidedančios iš dviejų fregatų ir tiekimo laivo, negarantuoją Lietuvai jokio saugumo iš jūros pusės, bet įgalina dalyvauti NATO valstybių jūriniuose manevruose. Ir tai yra ne vien reprezentacinė nauda, dalyvaujant Amerikos karo laivyno sukakties šventėje Bostone.

(Nukelta į 5 psl.)

Bronius Kviklys (1913-1990)

Vytauto Mažello nuotrauka

Paliko ryškų ženklą, kad žmogumi buvęs

Po Antrojo karo į JAV atvykę mūsų tautiečiai ir klek prisitaikę prie naujų, neįprastų sąlygų, kalbos, papročių ir gyvenimo žemyn, apie kurį gal tik knygose buvo skaitę ar iš grįžusių į Lietuvą „amerikonų“ girdėję, žmonės vis tik neprarado vilties, kad kažkada, kažkokiu būdu jie galės prisidėti prie tėvynės laisvės bei gerovės atkūrimo. Buvo svarbu sukaupti ne tiek medžiaginius, kiek dvasinius lobius, kuriuos ilgainiui galėtų grąžinti į Lietuvą. Retas tikėjo, kad sulauks tėvynės laisvės ryto, nes metų krūvis vis labiau slėgė pečius. Vis tik nenuleido rankų, jungėsi į lietuvišką veiklą — dalyvavo organizacijose, skaitė spaudą ir į ją pagal savo sugebėjimus rašinėjo, pirkė kiekvieną išleistą lietuvių kalba knygą, aukėjo lietuvių išsilaukymo reikalams. Nors buvo ir kraštutinių išimčių (kuomet jų nėra), bet buvo asmenybių, kurios savo lietuvišku uolumu, patriotizmu ir neužgesinama meile tolimai tėvų žemei išpirkė tukstancijų pasitraukimą nuo savo tautos kamieno.

Vienas tokių uoliausių Amerikos lietuvių buvo Bronius Kviklys. Šiemet lapkričio 10 d. jis būtų šventęs 85-ąjį gimtadienį (gimė 1913 m., mirė 1990-aisiais). Jam buvo galima taikyti pačius gražiausius epitetus — kiekvienas tiko, kaip pirštine. Bronius Kviklys buvo visuomenininkas, kultūrininkas, žurnalistas, redaktorius, organizacijų veikėjas, rašytojas. Jo knygų, apamai lietuviškos spaudos ir įvairių įvairiausių mūsų gyvenimo nuotrupų rinkinio galėjo pavydėti ne vienas muziejus.

Tai taip pat buvo nuostabus darbštumo žmogus. Augindamas šeimą, dirbdamas „Draugo“ redakcijoje (tarp 1968 ir 1980 metų), jis rašė ne tik dažnus straipsnius ir vedamuosius, bet išleido keturtojų „Mūsų Lietuva“, paruošė ir išleido šešių stambių tomų „Lietuvos Bažnyčių“ seriją, savo įnašu prisidėjo prie „Lietuvių enciklopedijos“ leidimo darbo, parašė svarbią apžvalginę knygą „Lietuviškoji išeivija“ ir daug daugiau. O kiek jis parodė iš savo turtingų rinkinių suruošę, kiek paskaitų skaitė — kas ten ir suskaičiuos!

Bronius Kviklys žavėjo ne tik savo žiniomis, kruopščiu pareigumu, bet ir kuklia,

niekad į priekį nesiveržiančia asmenybe, todėl buvo gerbiamas ir vertinamas. JAV LB Kultūros taryba 1986 m. jį apdovanojo visuomenininko premija, popiežius Jonas Paulius II 1984 m. už „Lietuvos Bažnyčių“ tomus suteikė aukso medali, Lietuvos gydytojų sąjunga už „Mūsų Lietuvą“ skyrė premiją, skautų organizacija, kuriai Bronius Kviklys visą gyvenimą buvo ištikimas ir uolus narys, jį buvo apdovanojusi keliais žymenimis ir ordinais.

Galbūt pati didžiausia dovana Broniui Kvikliui buvo galimybė sulaukti Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo. Su koku džiaugsmu jis gaudytė laisvos tėvynės spaudą, knygas, kaip šviesdavo jo eidas, kalbant apie sualektą Lietuvos rytą! Jis buvo labai laimingas, kad tėvynėje imtasi perspausdinti „Mūsų Lietuvos“ tomus. Nors pats dažnai kalbėjo apie apsilankymą, o galbūt ir grįžimą gyventi į Lietuvą, bet visuomet prisiminavo, kad jau ir amžius, ir šeimos įsipareigojimai kol kas dar neleidžia toms svajonėms įvykti. Tačiau Bronius Kviklys be jokių abejonių žinojo, kam skirti visi vertingieji jo rinkiniai — tik Lietuvai!

Tad šiandien jis gyvas Kaune, Vytauto Didžiojo universitete, kur įkurtas Išeivijos studijų centras, plačiai besinaudojantis Broniaus Kviklio sukauptais lituanistiniais turtais. Jis gyvas kiekvieną kartą, kai atverčiama jo knyga, pasinaudojama medžiaga, jo surinkta, sumedžiota, išgildinta iš nesuskaitomų šaltinių, nemiegotomis naktimis išsijota, dviem pirštais rašomąja mašinėle perrašyta...

Aštuoniasdešimt penkeri metai — tvirtavaliui, darbščiam lietuviui — rodos, dar tik geras pusamžis. Dar būtų galėjęs gerokai gyventi ir didelį kraštį mūsų tautai sukrauti. Tačiau Bronius Kviklys per savo gyvenimo metus atliko daugiau negu dešimt kitų kur kas ilgiau išgyvenusių. Jis buvo toks asmuo, kokį Vincas Kudirka, rašydamas savo eilėraštį „Labora“, be abejojimo, turėjo galvoje. Bronius Kviklys tikrai „paliko ženklą, kad žmogumi buvęs“. Tik kažin kodėl lapkričio 10 d. niekas neprišiminę, kad tai dižiojo lietuviu — Broniaus Kviklio — 85-ąsį gimtadienį?

NEIŠGYVENTŲ DIENŲ NAŠTA

JURGIS JANKUS
ROMANAS

Nr. 91 (Tęsinys)

— O aš augau tėvų kūdroj. Buvau smagus, kad vienu pradėjimu galėjau porą sykių be slogčio perklausti. Kiti nė to negalėjo. Taikydavosi į slogtį įsikibę.

— Blogai, čia net įsikibti nėra į ką, — nusijuokė ir pastūmė į jūrą.

Pajuokavome, pasitaškėme, paplaukiojom. Pamačiusi, kaip aš vandeny kabaruojusi pamokė, kaip reikėtų plaukti, kaip aukštiekninkam ant vandens pagulėti.

Kai išėjom į krantą, pasakė:

— Jeigu netingėsi ir klausysi, per savaitę pramokysi tiek, kad plauksi kaip ruonis.

Juokavo, kai bridom į krantą. Ir aš pats jutau, kad vandeny, kurio visada prisibijodavau, pasijutau, lyg dragesnis. Ypač, kai išmokau pagulėti aukštiekninkas. Jau vien dėl to buvau patenkintas, kad leidausi įkalbamas vykkti pajūrin.

Grįžęs iš pajūrio nusiploviau druską, užsimečiau palaidinį ir pavirtau ant lovos. Dar buvo ne vakarienės metas, o pasitaškymas po vandenį ir pa-vaikščiojimas pajūriu ėmė spausti akis. Rodos dar mėginau galvoti, kur nubėgs mudviejų su Aldona tik

draugiški ryšiai, bet net nepajutęs, kad snūstu, užmigau. Pažadino triukšmas. Už durų kažin kas vaikščiojo, buvo girdėti kalbos ir juokas. Žvilgtėčiau į laikrodį — buvo vakarienės metas.

Padarėm, kaip Stasys patarė. Užsipašėm kambarius, kaip jis patarė, „su pilnu pensijonu“. Sakė taip nerūpės nei kur valgsi, nei ką kur gausi. Iš karto mudu lyg ir galvojom, kad smagių būtų patiemis užkandinę ar užkandines susirasti, tikriau pasakius, taip labiausiai galvojau aš. Aldonai buvo vis tiek. Ji net pasakė:

— Pagaliau, jeigu kiti, gal labiau išgurbę, gali valgyti, pavalgysim ir mes. Daugiau laiko liks jūrai. Jeigu jau labai norėsi pasmalizauti galėsi ir pasidairyti, paieškoti. Argi iš tikrųjų ir esi smaližius?

Smaližius nebuvau, bet netrukė į būrį. Ypač visiškai nepažįstamų. Apsirengiau. Jau išėjęs pro duris išgirdau iš valgomio ateinančių balsų šurmulį, labai panašų į sukrutusius žasų gagenimą. Tarpdury sustojau ir permačiau akimis kambarį. Aldonos nebuvo. Pagalvojau, kad ir ji po susilietimo su jūra užmigo ir gal sapnuoja Nemuną. Skersai į aną pusę ir atgal, ir visą laiką akis įbedusi į tą pačią vietą, kad srovė nenuneštų į šalį. Sakė, kad visada laikydavosi akimis įsikibusi į vieną vietą ir srovė nė kiek nenunešdavo į šoną. Kitus nunešdavo, bet jos nė. Ir nebūdavę taip sunku. Tik reikėdavę plaukti kiek greičiau už srovę. Sukau galvą, kur reikėtų sėsti. Nė vieno pažįstamo. Net to, kur pirmą apšvietimą gavau pajūry. Gal ir buvo, bet kai pasislėpė už drabužių, kaip ji beatpažinsi? O jeigu ir man būtų pasitaikę gimti ir augti prie Ne-

muno, būčiau ir aš įgudęs į vandenį ir dabar galėčiau ne tik su Aldona, bet ir su žuvimis lenktyniauti.

— Labas! — nutraukė mano klidėjimus. — Mudu dar nepažįstami. Aš šeimininkė, — ištiesė ranką. — kai atvažiuot, nebuvau namie, tai neteko susitikti. Dairotės vietos? Šį vakarą pasodinsiu prie ponų Bertašių. Jie malonūs žmonės. Kai vėliau susipažinsite su daugiau, susirasite savo. Čia niekas savo vietų neturi, maišosi kaip kam patogiau.

Smagiui šnekėdama ir pakėlusiams nuo valgio akis linkiodama, nuvedė į tolimiausių valgomio kampą, kur sėdėjo pagyvenusio pora. Supažindino, jis aukštąs, nuo aukštumo kiek linktelėjęs, sudėtas vien iš kaulų, aptrauktų pilktelejusia oda. Kai padavė ranką, jutau lyg ir būtų tik vien kaulai. Ji daug žemesnė, gal jam tik ligi peties, o gal net ir ne ligi to, bet apvalutė, švytinčiu veidu, lyg ką tik būtų pienu nusipraususi. Tamsius plaukus subraukusi atgal ir susukusi į kuodą iš pirmo pažvelgimo pasirodė panaši į Stasių baltą katę, kuri mėgdavo pasitikusi pasitrinti į kojas tai vienu žandu, tai kitu vis stipriau pabraukdama. Kai padavė minkštutę ranką, nejučia nulėkė jausmas, kad ji tuoj palenks galvą ir žandu patrins man alkūnę.

— Bertašienė, — šypsodamasi pasakė ir tuoj pridėjo: — bet vadinkite Liolė. Taip visi draugai mane vadiną. Jeigu turėčiau priešų, jie irgi kitaip negalėtų pavadinti. Kaip tu kitaip tokį vardą iškraipsi. Sakau, kad tėvai gerai nujautė, tokį vardą parinkdami.

Kalbėjo nesustodama ir, atrodo, kad šnekos apie save gali ne tik vakarienei, bet ir visam vakarui užtekti. Pakėliau akis į vyrą. Jis sėdėjo nugara į kėdės

atkalte atrėmęs, kaklą kiek į priekį palenkęs ir žiūrėjo į kitam kambario gale praviras duris. Liolės žodžių lyg visai negirdėjo. Jam turbūt rūpėjo, kada pora tns duris pasirodys vakarienei. Jo tamsiai pilkų akių žvilgsnis buvo toks gyvas, kad sunku buvo susilaikyti nepasukus akių į tą pusę. Susilaikiau ir nukreipiau akis į Liolę. Ji jau buvo pasakiusi, kad juodu buvo išvažiuavę pasidairyti ligi galo pusiasalio ir man patarė nuvažiuoti, o dabar laukia vakarienės.

— Žinai, pasivėlinusiems kaip įseina. Va, mums jau atneša, o tamstai tai dar kažin kada.

Pasukau akis į duris ir aš. Tarpdury tikrai buvo jauna moteris su padėklų, o už jos ir Aldona. Pakėliau ranką ir pamojau į save.

— Aš manau, kad čia mums, — kiek nekantriai mano pamojimą pataisė Bertašius.

Paskui Aldoną pasirodė ir šeimininkė. Ji smagiui šnekėdama atvaivavo Aldoną prie mūsų stalo. Kai padavė padėjo visiem keturiem žuvies patiekalus, ji ir Aldoną supažindino su Bertašiais.

Liolė paknibinėdama savo patiekalą Aldonai vėl ėmė sakyti tą patį ir lygiai tais pačiais žodžiais, o Bertašius iš karto kibo į savo kepsnį. Mes trys ne tiek šnekučiomis kiek klausėm Liolės šnekos. Ji žinojo viską. Ir kur kokios krautuvės, kur kokios kavinės, kur pajūriais galima pasivaikščioti, kur vertos pažūrėti filmos. Ji šnekojo, o jis rodos nieko negirdėjo. Jam tebuvo tik kepsnys.

(Bus daugiau)

KOVOTOJAMS UŽ TAUTOS LAISVĘ PRISIMINTI

Neseniai išleistame „I laisvę“ žurnalo 128 rudens numerįje vienas Lietuvos karininkas, dirbantis Savanorių pajėgų štabe, rašydamas apie partizanus, taip sako: „...Eina aštuntieji nepriklausomo gyvenimo metai. Šiomet Seimas pagaliau pripažino partizanus Lietuvos kariais, savanoriais kūrėjais. Ilgokai teko to laukti. Nedaug jų, gyvų istorijos liudytojų, jau ir belikę... Klausantis partizanų pasakojimų, kalbantis su jais, man vis krebžda galvoje vienas klausimas, kurio niekad neištariu — ar jie dabar laimingi?... Ar jie džiaugiasi, matydami šiandieninę Lietuvą... mažėjančią, sergančią, jaunimo emigraciją, nusikaltamumą, korupciją, abejingumą, pinigų kultą?... Nedrįstu klausti, nes žinau atsakymą“.

Toks autoriaus klausimas, nukreiptas į dar gyvus partizanus, kuriems iš tikrųjų didelė tautos dalis nerodo dėmesio ir apskritai neįvertina jų aukos, mums gerai suprantamas. Juk sovietinės okupacijos laikais už laisvę kovojusio partizano ir žiauraus bandito sąvokos buvo sumaišytos ne tik mokyklose, literatūroje, bet ir visame gyvenime. To sovietinio auklėjimo paveikti, jo neatsikratę iki šiol žmonės neretai dar ir dabar užima atsakingas pareigas net ir Lietuvos mokyklose, vengia kalbėti apie patriotizmą bei sunkias lietuvių tautos partizanų kovas, jų pasipriešinimą okupantams. Lietuvos mokyklų dėstymo programose nėra oficialiai įvesto tautos pasipriešinimo istorijos kurso. Kaip gražią išimtį reikia paminėti Garliavos Juozo Lukšos gimnaziją, kuriai vadovauja direktorius Vidmantas Vitkauskas, pats savo iniciatyva neseniai paruošęs tokią Pasipriešinimo istorijos programą. Bet tai tik viena privati iniciatyva.

Tad nenuostabu, kad partizanai, jų kovos už laisvę ir visa skauda dar taip nesenu laikų istorija ima išblukti iš tautos atminties. Jaunimui ji dažnai net negirdėta ir nesuprantama. Nenuostabu, kad yra daug mokyklų, kuriose nešvenčiama ir neprisimenama Vasario 16-oji ar net Kovo

11-oji, kad neseniai vykdytoje Lietuvos moksleivių apklausoje patriotizmas ir tėvynės meilė atsidūrė tik priešpaskutinėje vietoje iš 54-rių anketoje nurodytų vertybių. Kas iš tokio jaunimo išaugs, jei jis nežinos savo tautos kovų už laisvę, kuria dabar jis visais malonumais naudojasi? Ar bus jis tinkamai paruoštas vadovauti valstybiniam bei visuomeniniam gyvenimui?

Tiesa, mes, nors gyvendami toli nuo Lietuvos, galime džiaugtis, kad išeivijoje tokios aštrios problemos neturėjome, kad mūsų lituanistinių mokyklų mokiniai daugiau ar mažiau yra mokomi tikros ir nesugadintos lietuvių tautos istorijos. Tačiau neužtenka tuo vien džiaugtis ir nieko nebedaryti. Norint, kad Lietuvos partizano vardas, jo pasiaukojimas bei tautos patirtas skausmas kuo ilgiau išliktų mūsų jaunimo sąmoneje, reikia tam rasti ir naujų būdų.

Juk ir koks nors meno kūrinys ar net reikšmingoje vietoje tinkamai pastatytas ir dažnai matomas bei lankomas paminklas gali ilgai priminti istorinius faktus. Štai Čikagoje turime Laisvės kovų paminklą prie Jaunimo centro ar Dariaus-Girėno paminklą Marquette parke. Dabar gi Lemonte, prie Pasaulio lietuvių centro esančiame sode lyje ruošiamasi pastatyti paminklą Lietuvos partizanų atminimui. Šį darbą pasiėmė įvykdyti PLC renginių komitetas, vadovaujamas Bronės Nainienės, o paminklo, pavadinto „Partizanų motina“, projektą paruošė skulptorius Ramojus Mazoliauskas.

Paminklui numatyta vieta labai gera, gausiai lankoma vyresniųjų ir jaunimo. Svarbiausia, kad ji yra prie pat šiuo metu gausiausios išeivijoje lituanistinės mokyklos. Savaimė aišku, kad projektui įgyvendinti reikia finansinės aukotojų paramos, jau, be rods, buvo rašyta, kad aukas tam reikalui galima siųsti komitetui izdininkui Vytautui Čepėnui, adresu 3181 Grandview Pl., Darien 60561, čekį išrašant Lithuanian World Center vardu.

Juozas Baužys

Paminklo projektas, kurį galima matyti Pal. J. Matulaičio misijos bažnyčioje.

TARP MŪSŲ KALBANT

NUOTAikingasis „SPRAGTUKAS“

Sakoma, kad visokių yra, visokių reikia. Va, man teko pažinti vieną asmenį, kuriam baleto šokis (daugiausia klasikinis) reikšdavo didžiulį pasitenkinimą. Jam kiekvienas baleto spektaklis tapdavo švente. Tiesiogine prasme jis neturėjo nieko bendra su baleto pastatymais, nei su jų atlikimais. Tačiau savo dvasia jis buvo tikras baletomanas. Ypač gerėdavosi „Gulbių ežerą“ ir „Spragtuko“ spektakliais ir nepamiršdavo pridurti, kad „Gulbių ežerą“ buvo matęs keliasdešimt, o „Spragtuką“ dar daugiau kartų. Jis lankydavosi ne tik Čikagoje, bet ir kitur rengiamuose baleto spektakliuose. Atsimenu, jis labai vertindavo Čikagoje, McCormick Place scenoje rengiamus „Spragtuko“ spektaklius.

1815 m. vokiečių rašytojas E.T.A. Hoffman parašė pasaką „Spragtukas ir pelių karalius“. 1847 m. prancūzų rašytojas A. Dumas šią pasaką savaipt pertvarkė. Rusai, kompozitorius P. I. Čaikovskis ir choreografas L. Ivanov, pasi-

naudodami pasakos turinį, sukūrė baleto ir pavadino „Spragtuku“. Angliškajame pasaulyje šis baletas žinomas „The Nutcracker“ vardu. Šio baleto premjera įvyko 1892 m. Petrogrado mieste. „Spragtuko“ balete akcentuojamos Kalėdų šventės, todėl spektakliai, dažniausiai rengiami kalėdiniam laikotarpiui. Anais laikais Sovietų Sąjungoje, o taip pat ir satelitinuose kraštuose, „Spragtuko“ baletas, „mašydavo kortas“. Nepaisant baleto rusiškos kilmės, sovietiniams aparčikams baleto turinys dvelkė nepatinkamu kvapu.

Ilgą laiką Čikagos McCormick Place teatre buvo rengiami „Spragtuko“ spektakliai. Šokdavo Ruth Page baleto šokėjai, talkininkaujant rinktiniam prieaugliui. Kasmetiniuose „Spragtuko“ spektakliuose šokdavo lietuvių balerinos Birutė Barodicaitė ir Violeta Karosaitė. Jos atlikdavo svarbesnius vaidmenis. Atrodė, kad jos buvo lyg ir neatskiriama „Spragtuko“ dalis. Iš tolo stebint, anot anksčiau mi-

nėto baletomano, spektakliuose tikrai reikšdavo šventinę nuotaiką. Tačiau pasirošimas ir baleto atlikimas pareikalavdavo didelės dvasinės įtampos ir didelio fizinio darbo. Repetacijos prasidėdavo spalio mėnesį, o spektakliai, prasidėję lapkričio pabaigoje, nusitęsdavo iki gruodžio paskutiniųjų dienų. Tekdavo šokti kiekvieną dieną, o kartais net du kartus per dieną. Būdavo malonu stebėti šokėjų judesius, jų spalvingus drabužius ir besikeičiančias pasakiško grožio scenas. Labai buvo mėgstami ir gausiai lankomi „Spragtuko“ spektakliai. Netrukėdavo ir saviškių atsilankymo. Motinos rodydavo vaikučiams šokančias lietuviškas. Kai kurios, pasibaigus spektakliui, nuvesdavo savo mažuosius į užkulisius susipažinti su lietuviškais ir parašyti parašų spektaklio programose. Baleto šokėja Violeta Karosaitė prieš maždaug 10 metų iškeliavo į Anapus. Birutė Barodicaitė dabar dėsto baleto mokyklose.

Susidarius nelemoms aplinkyboms, Ruth Page baleto šokėjai praėjusiais metais atliko paskutinius įsipareigojimus. Jų vietą užėmė Joffrey baleto vienetas. Šiometiniuose „Spragtuko“ spektakliuose Auditorium teatre šoko Nida Masiulytė, Lemonto lituanistinės mokyklos mokinė. Spektaklius rengia „Chicago Tribune“ dienraščio leidėjai. Gautas pelnas skiriamas labdaros reikalamas.

Petras Petrutis

KALĖDŲ LAUKIMO NUOTAIKA

„Litexpo“ parodų centre karaliauja jau aštuonioliktą kartą rengiama, paskutinė šiais metais, bei, pasak centro direktoriaus pavaduotojos Kristinos Širdienės, tokia artima moters širdžiai paroda „Žiemės puokštė 98“.

Parodos rengėjai teigia, jog prieššventinis laikotarpis labai sunkus, tačiau jie neketina atsisakyti seniausios ir vienos spalvingiausių parodų, kuria „Litexpo“ užbaigia savo darbo metus.

Šiometinėje parodoje dalyvauja 39 gėlininkai iš Lietuvos, Estijos, Latvijos, Baltarusijos. Jie eksponuoja per 130 darbų, sukurtų pagal tris temas — vitrina „Kalėdos, Kalėdos, Kalėdos“, kompozicija „Tango“ bei gyvų augalų interjerinė kompozicija.

Kaip pažymėjo Lietuvos gėlininkų sąjungos pirm. Genoveta Zuokienė, parodoje atspindi visa tai, kas šiuo metu laikoma avangardu bei tai, kas madinga. O madingiausia šių metų kompozicijose — natūralios medžiagos derinimas su šalta ledo sidabro spalva.

Gruodžio 11 d. popietę „Litexpo“ parodų centre vyko konkursas, kurio metu moksleiviai komponavo puokštę mamytėi, pristatė kalėdinio stalo kompozicijas bei gėlių dovanėles.

Šiomet kartu su „Žiemos puokšte“ vyksta ir kalėdinė mugė, kurioje per trisdešimt firmų prekiauja mielais niekučiais, žaviomis smulkmenomis, praskaidrinančiomis nuotaiką. (Elta)

NORVEGAJAI DOVANOJO EGLUTĘ

Pirmą kartą pagrindinė miesto Kalėdų eglė pastatyta Kauno senamiestyje, Rotušės aikštėje. Ją, kaip ir praėjusiais metais, padovanojo su Kaunu susigiminiavusi Vestfoldo grafystės (Norvegija) merija.

Gruodžio 12 dieną, šios trylikos metrų aukščio gražuolės

CLASSIFIED GUIDE

SKELBIMAI

IVAIRŲS

ELEKTROS
[VEDIMAI – PATAISYMAI]
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

STASYS' CONSTRUCTION
Stalniai darbai, rūšių, vonių ir virtuvų įrengimas; priestatai; keramikos plytelės; "sidings", "soffits", "decks", "gutters", plokšti ir "shingle" stogai; cementas, dažymas. Turiu darbo draudimą.
S.Benetus, tel. 630-241-1912.

RIVERDALE AUTOMOTIVE
Padėsim parduoti, suremontuoti arba pigiai nupirkti automobilį mūsų aikštėje arba auto-varžytinėse. Padėsim parduoti automobilį, motociklą ar komercinę siuntą į Lietuvą. Reikalingas skardininkas.
Tel. 708-201-0586.

EAGLE TRUCK REBUILDERS
Ieškome darbininkų paruošti sunkvežimius dažymui.
Kreiptis: Steve,
tel.708-396-1515

Reikalingi darbininkai
statybos darbams — „siding“.
Tel. 708-728-0208

Moteris ieško darbo
prie vyresnio žmogaus arba ligonio,
tel. 773-927-0245

Naujai atvažiuosiu dantistų dėmesiui
Darbu reikalingas dantistas su ne mažesne kaip 5 metų darbo patirtimi
Tel. 708-563-2550

NEKILNOJAMO TURTO

GREIT PARDUODA
 RE/MAX REALTORS
(773) 586-5959
(708) 425-7160

RIMAS L. STANKUS

- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Pensininkams nuolaida

ALANTA FINANCIAL CORP.
3240 N. PULASKI RD.
CHICAGO, IL

Ieškote automobilio?

- padėsim pigiai nusipirkti iš varžtinių;
  - maži mėnesiniai mokesčiai, norint pirkt išsimokėjimui;
  - nėra kredito istorijos? Ne problema!
  - automobilių draudimas geriausiomis sąlygomis.
- Kreiptis:
Arūnas, tel. 773-205-7702.

Washington, D.C. lietuvių savininko „landscaping“ kompanija ieško 2 darbininkų. Pradinė alga \$6.00 į val. Vietą gyventi bus parūpinta už \$130 į mėn. vienam asmeniui. Reikia turėti darbo leidimą. Kreiptis: Alex, tel. 202-244-2373.

G.L. Quality Body Shop
Automobiliai
Ieškote — nupirksime. Patekote į avariją ar sugedo auto. — suremontuosime. Norite išsiųsti į Lietuvą — išsiųsime. Reikalingi skardininkai. Skambinkite 815-723-7650.

Floriadoje išnuomosime naują namą su visais patogumais ramioje gyvenvietėje lietuviams pensininkams pastoviam gyvenimui bent 4-5 metų laikotarpiui
Tel. 708-453-1250

FRANK ZAPOLIS, STATE FARM INSURANCE

agentūros savininkas,

sveikina savo draugus ir klientus

Šv. Kalėdų ir Naujųjų metų proga,

linkėdamas sveikatos ir sėkmės.

PASAULIO LIETUVIŲ CENTRO, Lemont, IL NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMAS

PLC viršutinėje salėje

1998 m. gruodžio 31 d.

8 val. vakaro kokteiliai ir užkandžiai

9 val. vakaro vakarienė

Šokiams gros Frank Amorosi orkestras

Kaina \$75 asm. (padengia užkandžius, gėrimus ir vakarienę)

Vietas užsisakyti skambinant

Linai Žilobienei, tel. 630-420-8218

Pelnas skiriamas naujos salės užbaigimui.

Transpak

sveikina visus su Šv. Kalėdom

ir Naujaisiais metais.

Geriausius linkėjimus visiems!

* Lietuvos mokslų akademijos prezidentas profesorius Benediktas Juodka išrinktas Europos mokslų ir menų akademijos tikruoju nariu. Akademija įsteigta 1990 m., jos būstinė įsikūrusi Austrijoje, Zalcburgo mieste. Minėtos akademijos nariais jau yra keletas Lietuvos mokslininkų.

(Elta)

Populiarioji balerina Violeta Karosaitė, dažnai džiuginusi publiką įvairiuose lietuvių renginiuose ir operos spektakliuose.

Balerina Birutė Barodicaitė.

LIETUVIŲ KRUVINOJI KANČIA VORKUTOJE

BALYS RAUGAS

Bolševikinio 50-čio okupacijos teroras bei siaubas, rodos, jau tolimoje praeityje. Tačiau net ir besibaigiant Lietuvos laisvės pirmajam dešimtmeciui, tautos okupaciniame laikotarpyje išgyventos bei krauju palaistytos įvairiausės kančios dar nebaigtos registruoti ir istorinė atminti, nors tikrai stengiamasi. Daugybė atsiminimų paskelbta periodinėje spaudoje. Lietuvos politinių — tremtinių kalinių organizacija yra išleidusi daug knygų. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba, nors susidurdama su finansinėmis problemomis, leidžia „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ tomą po tomo. Praeitais metais buvo išleista 632 puslapių knyga „Vorkutos mirties lageriuose“. O štai šiemet šios vertingos lietuvių kančių Vorkutoje dokumentinės knygos turinį labai prasmingai papildė Juozo Krakausko sudaryta ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro išleista 256 puslapių knyga „Vorkutos politinių kalinių atsiminimai“.

Knygos pratarmėje jos sudarytojas Juozas Krakauskas pažymi, jog apie tokią knygą galvojo ne jis vienas, ir renkant atsiminimų rašinius daug talkino to paties likimo draugai — Balys Radzius ir Jonas Vaitelis. Likęs vienas ir paruošęs rašinius spausdinimui, bet neturėdamas tam reikalingų ir negalėjo surasti leidėjo. Išgelbėjo Lietuvių tautos fondas (JAV), paaukojęs tam reikalui 500 dolerių.

Šioje ypač gražiai išleistoje knygoje išspausdintas ir Vorkutoje kalėjusių lietuvių tremtinių sąrašas, o apie savo skaudų likimą pasakoja 36 Vorkutos lagerių kankiniai. Iš jų pasakojimų spinduliuoja skausmas ir gili meilė savajai Tėvynei.

Kad susidarytų apie knygą ryškesnis įspūdis, rūpi pateikti kelių atsiminimų būdingesnes ištraukeles.

Lietuvos kariuomenės leitenantas Juozas Krakauskas buvo suimtas 1944 m. spalio 23 d., o iš Vorkutos į Vilnių grįžo 1956 m. balandžio 16 d.

Atgavus Lietuvai nepriklausomybę, bendradarbiavo „Karde“, „Valstiečių laikraštys“ ir kt. Buvo Atsargos karininkų sąjungos valdybos pirmininkas. Jam suteiktas plk. lt. laipsnis. Čia ištraukos iš jo atsiminimų.

„Raudonieji vandalai artėja prie Lietuvos. Kas nusprendė išvykti, skubiai ruošiasi. Aš lieku Lietuvoje. Kentėsiu su likusiais. Ilgai laukti nereikėjo. 1944 m. spalio 23 d. jau buvo čekistų naguose. Mano tardytojas buvo priekinių iš fronto dalinių „Smeris“ (mirtis išdavikams), malonus ir mandagus vyras. Malonus pasikalbėjimas tęsėsi apie savaitę. Naktį kameroje galėjau ramiai miegoti, jei ne utėlės, o jų kameroje milijonai. Vieną dieną švelnus tardytojas prabilo: „Juozai, tu mums padėsi“. Tardytojas kalba apie žmonių sekimą ir pranešimą. Atsisakiau. Tada pažadėjo mane išsiųsti, kur baltos meškos...“

„Dabar jau kviesdavo 12 val. nakties. Palaikydavo 3-4 valandas ir prie krosnies, aišku, karštos, sodindavo ant taburetės kampo, ant stuburo uodegos kauliuko ir: „Nejudėk!“ Taip kasnak. O aš vis iškenčiu.“

Vieną naktį pamaciau ant staliuko prikrauta inkvizicijos įrankių kaulams laužyti, na-gams lupti ir kt. Paėmęs spyg-

liuotą metalinį rutulėlį, pristą prieš virvutės, parodė, kaip skyla krosnies kokliai, atseit ir kaulus skaudėtų...“

„...Įveda į nedidelę salę — viskas raudona, atrodo, kad už kruvino stalo sėdi trys kraugeriai. Vienas iš jų pasako, kad mane teis kaip tėvynės išdaviką karo tribunolas. Sprendimas trumpas ir aiškus: str. 58-1a. Bausmė 10 m. lagerio ir 5 metai tremties...“

„...Šiame persiuntimo punkte išgirdom, kad yra keli lietuviai — tarp jų vienas Lietuvos karininkas. Susisiekiu. Sveikinusi ir prisistatau. O jis man sako, kad kalbėčiau rusiškai, nes lietuviškai beveik pamiršęs. Skaudu, bet tai tiesa. Pamatęs, jog nustebau, prašneko rusiškai: „Mane areštavo 1940 metais. Mūsų buvo daug, bet visi išmirė nuo bado ir nuo ligų. Pergyvenome dideles moralines ir fizines kančias“, pasakojo Lietuvos karininkas...“

„...Žiemą taigoje labai sunku. Sniego daug. Medžių kamieną pirma atkasi, pakerti ir tik tada priklaupęs įpjau. Medis nugriuvo, o jo beveik nematyti. Brisk per sniegą, kapok šakas, atkask, įjausyk. Sniego pilna visur: už apykaklės, rankovėse ir „batuose“. Greit pradeda tirpti. Drabuziai virsta skarda...“

„...Šiame drausmės lageryje buvo surinktas sovietinis „elitas“ tiek kalbos, tiek ir veiksmų, judesijų požiūriu — recidyvistai, žmogžudžiai, vagys ir kitokie niekšai — nužmogeję padarai. Tokiems „didvyriams“ kalinių, savo nelaimės draugą, pasmaugt, nudurt ar pakart, — tai niekis...“

„... 1953 m. liepos 26 d. šachtininkai, išlindę iš 29-tos šachtos, pareiškė, kad į šachtą daugiau nesiųs...“

„... Išaušo rugpjūčio pirmosios rytas... Iš barakų minios kalinių renkasi prie vartų. Čia jų pilna ant kelio ir aikštėje. Prisimenu, einu su aviacijos lt. A. Kostum-Kostevičium, XIX laidos, ir kpt. A. Kazanu (DLK Mindaugo pulko), nepriklausomybės kovų dalyviu. Niekieno neraginami, stojame į rikiuotę ant kelio. Kapitonas Kazanas beveik greta atsistojo, bet lyg kokia jėga jį parstūmė į priekį, į 4-tą eilę, o eidamas jis pasakė, kad jam šiandien negeras nu-jautimas. Abu sūnūs žuvo partizanų kautynėse, ir jam jau nėra tikslų gyventi.“

Anapus vartų viskas paruošta, surikiuota. Laukia. Staiga atsidarė vartai, režiminio lagerio viršininkas gen. Derevianka: „Piliečiai kaliniai, daugelis jūsų padorus žmonės, nuoširdžiai dirbote, stengėtės darbu išpirkti nusikaltimus tėvynei. Tarp jūsų yra agitatoriai, neklausykite. Vartai atidaryti. Visi tuojau išeikite į darbą!“ Kapų tyła. Generolas vėl kartoja įsakymą, grasindamas mirtimi. Iškilnių pusėje pasigirdo balsai: „Ko nešaukate? Mums — laisvė arba mirtis!“ Ir vėl kapų tyła.

Pasigirdo komanda: „Ugnis!“ Pakyla automatų vamzdžiai ir... sėja mirtį. Tai vaizdas, pamatytas trumpai žvilgtelėjus. Jis amžinai liks mano atminty. Matau: priekinės kalinių eilės išsiblaškę — vieni krito ant smėlio, dar gyvi, kiti sužeisti. Nukautas žmogus keistai krinta. Suspėjau žvilgtelėti ir kpt. Kazana. Matau, kaip kelė ranką prie kaktos, bet ranka nusviro su visu kūnu. Kapitonas, perėjęs nepriklausomybės kovas, atsigulė amžino įšalo žemėje...“

Gili žiema, gilus sniegas...

Nuotr. Kazio Ambrozaičio

Iš Vinco Korsako atsiminimų

„Gimiau 1928 m. Lazdijų apskrityje... 1945 m. liepos mėnesį mane suėmė. Ilgokai laikė Veisiejų miestelyje, vieno namo rūsyje, virš kurio buvo tardymų kabinetai. Žiauriai mušė. Rūsyje buvom suvartę labai daug ir įvairiausio amžiaus žmonių. Atmintin ištrigo netolimo kaimyno, Juozo Sorako iš Meciūnų kaimo, kankinimai. Jo visi drabuziai, net švarkas, kabelio smūgiais buvo sukapoti. Ant nuogo kūno iškilusios kabelio storumo mėlynės. Rytą, leidami iš rūsio į tualetą, prie rūsio durų stovėdavo du stribai su kabeliais ir kiekvienam, išeinančiam kirsdavo...“

„... Nuvarę į Lazdijus, visus suguldė prie kalėjimo ant žemės. Neleisdavo pakelti galvos. Jeigu, kuris sukrutėdavo, tai priėję suspardydavo. Mums begulint, naktį užėjo audra. Iš pradžių sušlapom nuo lietaus, o paskui mirkome po mumis patekėjusiam vandenyje. Tai buvo mano dar ne tokio ilgo gyvenimo sunkiausia naktis... Kalėjimo kameroje radau savo bendraamžį ir gerą draugą Petrą Soraką... Mane į pogrindžio veiklą buvo įtraukę du Leipalingio gimnazijos mokiniai. O, kad man būtų lengviau veikti, leido pasirinkti patikimą draugą. Aš kaip tik Petrą ir buvau pasirinkęs... Bet pasirodė, mūsų darbų jie nežinojo ir į bendrą bylą neįjungė... Mane tardė vos ne kiekvieną dieną ir naktimis parvesdavo svyruojantį... Mane po ilgesnių kankinimų paleido į namus...“

„... 1950 m. baigusį Kapčiamiesčio vidurinės mokyklos 10 klasių, pašaukė į sovietinę armiją. 1951 m. lapkričio 1 d. Rovne suėmė karinė kontravalyba, apkaltinusi 54 str. Ib ir 58 str. Ia 10 p. Tai reiškė, kad aš esu savos ir svetimos tėvynės išdavikas... Kalinimo sąlygos buvo sunkios: maudžiant vienatvę, patalpos nekuramos, pliki gultai. Kepurė po galva, milinė ir užsikloti... Teisė karo tribunolas kartu su tame pačiame dalinyje tarnavusiu kauniečiu Juozu Ambrazu ir nuteisė 25 metams laisvės atėmimu ir penkeriems be teisų...“

„...Pagaliau Vorkuta. Staiga atsirado ryžtas, užsispyrimas, drąsa. Supratau: noriu aš ar nenoriu, teks čia gyventi, dirbti, kentėti kartu su tukstančiais kitų į mane panašių. O jei nori išlikti, reikia kovoti ne tik su paverėjais, bet ir su savimi. Tolumoje pilnai mėlynavo Uralo kalnai. Pažvelgęs į juos, įgavau dar daugiau drąsos ir net savyje išgirdau pažadą, užtikrinimą, kad su Dievo pagalba ir savo tvirta valia nepažūsiu. Dar tą patį vakarą mintyse užrašiau: Vorkuta vargo šalis, ant kranto ledynų šaltų, čia sudaužė svajonių pilis vaikai įvairiausių tautų.“

Šitokios mintys aplankė po tik ką šachtoje matyto vaizdo. Sanitarai ant dviejų neštuvų į

ligoninę įnešė du sužeistus kalinius. Be to, eidamas pro šalį vienas iš senų kalinių pasakė, kad greitai taip bus ir mums... Patekau į pačius sunkiausius darbus: medžių sandėlių. Kad ir būtų šalčiausia, pūga siaučia, kai į darbus kalinių neveda, medžių sandėlyje darbas nenutrūkavo...“

„... Per mano paties neapsižūrėjimą paleistas iš šachtos vagonėlis, lėkdamas dideliu greičiu, partrenkė mane ir labai sužalojo dešinę koją. Nuėjęs į ligoninę, pamaciau šachtose sužeistų žaidžias. Daugelis čia gulėjo sulaužytomis šonkauliais, suskaldytom galvomis ir panašiai...“

„... Apie mirtį galvoti jau nenorėjau. Gyvenimo norui atsirasti padėjo dar viena aplinkybė: į mūsų lagerį atvežė 300 - 400 vyrų iš Karagandos. Nuo tada viskas ir prasidėjo. Pamaciau, kad ne visur tokie kaliniai kaip 8-os šachtos lageryje, ne visur vaikšto susigūžę ir nuleidę galvas. Tarp jų buvo gana nemažai lietuvių. Jų požiūris į darbą buvo visai kitoks. Po pirmos jų buvimo dienos išryškėjo, kokia tų žmonių jėga, vienybė ir ryžtas, nors ir

LIETUVOS KARIUOMENĖS SUKAKTIS

Atkelta iš 3 psl.

Beje, anuomet Lietuva turėjo tik vieną Pirmojo pasaulinio karo minininką jūreivių apmokymui.

Apžvelgiant vien tik kariuomenę, paaiškėja iš pulk. A. Garsio pareiškimo, kad yra išlaikoma motorizuota pėstininkų „Geležinio Vilko“ brigada iš 4,000 vyrų, dislokuota Vilniuje, Alytuje ir Marijampolėje. Tai elitinis Lietuvos karinis dalinys. Savanoriškoje krašto apsaugos tarnyboje tarnauja 8,000 vyrų. Reikia paminėti dar ir du pulkus „vidaus kariuomenės“, tas nemelntas paveldas iš sovietinių laikų, turinčius apie 3,000 karių. Tai ir visos karinės pajėgos. Anuo metu Lietuva turėjo 3 divizijas pėstininkų su 22,000 - 28,000 vyrų, 32 lengvos tankus ir apie 100 artilerijos pabūkų. Šiuo metu tankų neturima, nors tankas yra pats geriausias ginklas prieš kitus tankus, kaip sakė Vokietijos tankų specialistas gen. Heinz Guderian.

Palyginus su kitomis panašaus dydžio Europos valstybėmis, kaip Danija, skaičiuojanti 70,000 savanorių, Norvegija — net 90,000 savanorių, Lietuvos kariuomenė yra tikrai kukli. Turint tokias negausias pajėgas ir 500 km sieną su Gudija, taip pat ilgą sieną su militarizuota Kaliningrado sritimi, lietuvių jokiais būdais negali jaustis saugūs, kad ir kaip narsūs būtų. Yra nuomonių, kad reikia Lietuvą ruošti partizaniniam karui, bet partizaniniai karai yra geriausia lietuvių jėga, bet prarado daugiau kaip 50,000 kovotojų visa to meto jaunų vyrų kartą. Ar ano meto Lietuvos politikai klydo? Tas klausimas lieka atviras.

Vertėtų nors trumpai apžvelgti, kiek šiame šimtetyje yra žuvę kovotojų už nepri-

jie vilkėjo tokius pačius drabužius. Šiame lageryje per rytinį ir vakarinį patikrinimus reikėdavo stoti į eilę kaip kareiviams. Jie į rikiuotę nebestoję, Jie teigė, kad lageryuose suskaičiuoja ir sėdincius. Kareiviai pakėlė balsą ir griežtai pareikalavo vykdyti jų įsakymą. Per tą trumpą akimirką mes nusiūvome: karagandiskiai pašoko, pagriebė taburetes ir kad pradėjo kareivius tvoti, tai tie duris atidarė kaktomis... Kovos grūdas jau buvo pasėtas. Aš ir pats supratau, kad galiu vaikščioti nenuleidęs galvos, nebijoti viršininkų, nekreipti dėmesio į grasinimus. Reikia tik daugiau drąsos, daugiau noro veržtis į laisvę. Ir tada aš pats sau pasakiau: šalin, mirtelė!“

„Ir tikrai rudenį žadėtoji komisija atvyko. Man ši komisija bausmę sumažino 20 metų, palikdama tik penkerius... Gal ne visi kaliniai suprato ir įvertino streikų ir žuvusių aukų indėlį į susidariusią padėtį. Kai kurie galvojo, ši komisija — tai nuoširdžios sovietinės vyriausybės pastangos parodyti pasauliui, kad ji atsisako stalininių metodų. Deja, mes niekada nebūtume sulaukę šios komisijos, jeigu ne kruvinos Vorkutos, Norilsko, Kengyro ir kitų Sovietų Sąjungos lagerių dramų...“

Pastaba: Knyga „Vorkutos politinių kalinių atsiminimai“ išleido Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos centras, Didžioji g. 17 - 1, LT 2001 Vilnius. Kaina sutartinė. Tiražas 1,500.

* **Bendrovė „Lietuvos telekomas“** Rygoje, bendro Baltijos valstybių verslo projekto „Baltic Business Power '98“ baigiamajame renginyje buvo paskelbta ir apdovanojta kaip didžiausia Lietuvos ir trečia pagal dydį Baltijos valstybių bendrovė. (BNS)

DRAUGAS, 1998 m. gruodžio 23 d., trečiadienis

5

Pranešame draugams ir pažįstamiems, kad š. m. gruodžio 17 d. Houston, Texas, mirė, sulaukusi 96 metų amžiaus

A.†A. KOTRYNA ŠARKYTĖ CĖSNIENĖ

Velionė buvo našlė a.a. kav. kpt. Jono Česnos, mirusio 1975 m.

Liūdinti šeima: duktė Liuda Česnaitė Flores su vyru Gustavo, anūakai Paulius Flores ir Lina Hilko su šeimomis, seserėčia Jadvyga Palūnienė su šeima ir seserėčios a.a. Marytės Sakalauskienės palikuonys Amerikoje; Lietuvoje sūnėnas Leonardas Gužas su šeima ir seserėčios Liudos Kalpokienės palikuonys.

Norintiems prisiminti a.a. Kotryną Česnienę aukomis, prašome jas skirti Lithuanian Mercy Lift Vaikų Džiuvos Fondui

A.†A. IRENA JURGĖLAITYTĖ MANKUS

Staiga mirė 1998m. lapkričio 16 d. Gyveno Longview, TX.

Nuliūdę liko: vyras Algis, vaikai ir anūakai.

Prašome pasimelsti už mirusios vėlę.

Nuliūdusi šeima.

Korp! „Filiae Samogitiae“ korporantės

giliai liūdi netekusios savo mielos kolegės

A.†A. ALDONOS JANKAUSKAITĖS,

po sunkios ligos iškeliauvusios Amžinybėn.

A.†A. PETRUI VIŠČINIUI

Lietuvoje mirus, liūdinčią žmoną ir mūsų brangią pusėsėrę MIRA, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Evaldas ir Irena Veleckiai

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS A.†A. JONAS BARIS

Minint Velionio mirties sukaktį, šv. Mišios už jo sielą bus aukojamos š. m. gruodžio 28 d. Lietuvoje, Raseiniuose.

Maloniai prašome gimines, draugus ir pažįstamus tą dieną prisiminti Velionį maldoje ir mintyse.

Liūdinti šeima

VIENERIŲ IR PENKERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTYS

A.†A. VICTORIA KORSAKAITĖ LEBERES

1997.12.16

Minint mūsų mylimų Sesers ir Svainio mirties sukaktis, šv. Mišios už jų sielas bus aukojamos š. m. gruodžio mėn. 28 d. 9 val. ryto Tėvų Jėzuitų koplyčioje.

Maloniai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šv. Mišiose ir pasimelsti už a.a. Victoria ir a.a. Adolph.

Nuliūdusi Genė Korsakaitė Janulienė ir šeima

A.†A. ADOLPH-AL LEBERES

1993.12.4

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

ŠVENČIŲ SVEIKINIMAI

Mieli Čikagos, Philadelphijos, Vašingtono ir Cleveland lietuviai, mieli mūsų kraštiečiai, išsibarstę po visas JAV-es. Kai žemėje ir širdyje skamba šventiški varpeliai, kai Kučių šviesi žvaigždė rodo ramybės ir meilės kelią, lauždami kalėdinuką, prisimename Jus visus, mintimis ir širdimi esame su Jumis, linkėdami linksmų šventų Kalėdų, laimingų, sveikatingų ir kūrybingų Naujųjų metų.

Punkso lietuvių Kultūros namų direktorė Jūratė Kardauskienė ir kaimo kapela „Klumpė“

Punkso „Aušros“ žurnalo redakcija, LL draugija, Lietuvių Bendruomenė linki visiems užsienio lietuviams ir ypač „Draugui“ džiaugsmo bei sėkmės Kalėdų ir Naujųjų metų proga. Ačiū, kad, nors esate taip toli, mūsų neužmirštate, kad mūsų problemos Jums nėra svetimos.

Linksmų švenčių ir laimingų Naujųjų metų visiems draugams ir pažįstamiems linki dr. Meilutė Biskienė ir šeima.

Su šv. Kalėdomis ir Naujaisiais metais sveikina visus **Danutė ir Aurelijus Prapuoleniai.**

Regina ir Leonas Narbutai, Lion Frame galerijos Lemonte savininkai, sveikina visus savo draugus, pažįstamus ir klientus šv. Kalėdų ir Naujųjų metų proga.

SKELBIMAI

• **Lemonte TRANSPAK** įstaigos naujos darbo val., šešt. 9-1 v.p.p., sekmd. 9-1 v.p.p. Tel. 1-630-257-0497. (sk.)

• **Pinigai, maisto siuntiniai Kalėdoms. TRANSPAK, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629.** Tel. 1-773-838-1050. (sk.)

• **Ieškome asmens,** susidomėjusio nuomoti patalpas lietuviškų delikatesų parduotuvei. Naujas pastatas pietvakarinėje Čikagoje. Skambinti tel. (708) 594-0400. (sk.)

• **Legaliai dar galima išrūpinti „Social Security“** E.Šumanas, tel. 1-708-720-2651. (sk.)

TĖVIŠKĖS EV. LIUTERONŲ BAZNYČIA
6641 S. Troy St., Chicago, IL 60629
6 val. vakaro Kučių pamaldos 10:30 val. ryto Kalėdų pamaldos
Vyskupas Hansas Dumpys
Tel. 708-386-3269

ADVOKATAS GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Jonas Gibaitis Civilinės ir kriminalinės bylos
6247 S. Kedzie Avenue Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 9 v.r. iki 7 v.v.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 v.p.p.

ADVOKATAS Vytenis Lietuvninkas
4536 W. 63 Street Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“) Tel. 773-824-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL Valandos pagal susitarimą

Marija Alkevičienė, gyv. Grand Rapids, MI, žmona a.a. Vinco Alkevičiaus, kuris, 1918 metais išgirdęs Lietuvos šauksmą ginti tėvų žemę, stojo kaip savanoris, dalyvaudamas bermontininkų, bolševikų ir lenkų frontuose. Ateinančių metų sausio mėnesį, jei Dievas duos, M. Alkevičienė švęs savo 94-ąjį gimtadienį. Ji dar tebeskaito „Draugą“, o šv. Kalėdų ir Naujųjų metų proga linki sveikatos bei džiaugsmo „Draugui“, savo giminėms ir pažįstamiems. Ta proga sūnus Kazimieras, chemijos, fizikos, vokiečių kalbos ir matematikos mokytojas, atsiuntė „Draugui“ auką, linkėdamas turtingų 1999-ųjų metų.

Jūrų šaulių kuopa „Klaipėda“ per Juozą Mikulį, Westchester, IL, besibai-giant Draugo fondo rudens vajui ir su šventiniais sveikinimais atsiuntė 300 dol. prie ankstesnių 900 dol. inasų, tad su tūkstantine (ir dar viršaus!) tapo Draugo fondo garbės nariais. Dėkodami už stambią paramą ir linkėjimus, sveikiname „Klaipėdos“ Jūrų šaulių kuopos vadovybę ir visus narius, linkėdami linksmų šv. Kalėdų ir geriausių 1999-ųjų metų.

Maironio lit. mokykla Lemonte kviečia visus buvusius mokytojus, mokinius bei dabar mokyklą lankančius ir smagų pobūdį. Nuotaikingas „šalnotas vakaras“ bus šeštadienį, sausio 23 d., Pasaulio lietuvių centre. Prisiminkite šią datą!

• **ASS kalėdiniai šokiai** Kviečiame jaunimą nuo 17 metų ir vyresnius pabendrauti š.m. gruodžio 25 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL. Įėjimas \$10. Šokiai prasidės 8:30 v.v. (sk.)

• **Išnuomojamas 3 kamb. butas** prie 66 St ir Kedzie Ave. Baldai ir šiluma, \$380 mėn. Kreiptis tel. 708-425-7160 (sk.)

• **Praleiskite vieną savaitę** šią žiemą plaukiant saulėje Karibų jūroje. Septynios dienos – 1999 m. sausio 31 d. – vasario 7 d. Kaina \$1,339. First Class Travel, tel. 847-392-6320 arba 1-800-470-3358. (sk.)

• **Nemokamai konsultacija telefonu.** Patarsime kaip sutaupyti ir sumažinti telefonų sąskaitas kiekvieną mėnesį Atlantic Express Corp. tel. 630-257-8652, nemokamas 1-888-615-2148. (sk.)

• **Baltia Express praneša,** kad talpintuvus su siuntiniais į Lietuvą išvyksta laivu gruodžio 29 d. Siuntinius pristatykite iki gruodžio 29 d. Baltia Express, 7269 S. Harlem, tel. 800-772-7624. (sk.)

• **A.a. Venos Lauraitienės** atminimui aukomis dar prisidėjo Renius Dičius, Regina Usvaltas ir John ir Maria Utz. Už šias aukas (\$120) Lithuanian Mercy Lift nuoširdžiai dėkoja. (sk.)

• **Jane Simanis,** Washington DC, globoja 21 vieną našlaitį. O šv. Kalėdų proga atsiuntė \$150 – tai dar vieno Lietuvos vaiko metinis šalpos mokėstis. Dėkojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 West 71st St., Chicago, IL 60629. (sk.)

Švč. M. Marijos Gimimo parapijoje Marquette Parke Kalėdų Piemenėlių Mišios bus aukojamos vidurnaktį, 12 val. (lietuviškai), o Kalėdų pirmąją dieną Mišios bus sekmdienio tvarka – lietuvių kalba 8 ir 10:30 val. r. Vidurnakčio Mišiose giedos parapijos choras, vadovaujamas muz. Antano Lino, solistai, o Mišias aukos kun. Rimantas Gudelis. Išpažintųjų bus klausoma pirmadienį, antradienį, trečiadienį nuo 8 iki 9 val. r., o Kučių dieną: 8-9 val. r. ir 2-3 val. popiet.

„Draugo“ redakcija, administracija ir spaustuvių ne-dirs Kučių dieną, ketvirtadienį, ir Kalėdose, penktadienį, gruodžio 25 d. „Draugas“ su priedu, gruodžio 26 d. data, išleidžiamas trečiadienį, čia dienį.

Pirmadienio, gruodžio 14 d., „Daily Southtown“ laikraščio pirmame puslapyje buvo aprašytas Lemonto apylinkės kopyltstulpių ir kitų liaudies meno drožinių menininkas, Antanas Poskočimas, jo 93 m. gimtadienio suakutinių proga. „Southtown“ žurnaliste Cathleen Falsani apibūdino A. Poskočimo gyvenimą Vokietijos lageriuose karo metu bei Čikagos apylinkės lietuvių tarpe. Buvo duota Lietuvos kopyltstulpių ir kopyltėlių kilmės bendra apžvalga, jų svarbumas lietuvių liaudies meno sferoje ir reikšmingumas lietuvių gyvenime. Pridėtos kopyltstulpių ir kopyltėlių nuotraukos papildė straipsnį.

Maria High School, 6727 So. California Ave., praneša, kad stojamieji egzaminai aštunto skyriaus mokinėms vyks šeštadienį, 1999 m., sausio 9 d., 8 val. r. Mokinėms reikia atsinešti du nr. 2 pieštukus ir sumokėti 20 dol. mokesť. Iš anksto registruotis nereikia. Dėl informacijos skambinkite Scott Weakley, tel. (773) 925-8686.

V. Dubinskas, MD, Chicago, IL, pasidžiaugdamas kalėdinėmis, „Draugo“ išleistomis kortelėmis, atsiuntė 100 dol. auką. Sveikiname savo geradarį švenčių proga ir tariame ačiū!

„Draugo“ administracija gauna labai daug gražių atsiliepimų apie 1999 m. kalendorių. Skaitytojams jis patinka.

Ir su žiburiu ieškodami nebesurasite Danutės Bindokienės knygos jaunimui „Mieste nesaugu“. Visai neseniai PLB Švietimo komisija išleido trečiąją D.Bindokienės knygos „Lietuvių papročiai ir tradicijos išievojimo“ laidą. Siu-lome įsigyti dabar, kad nereikėtų vėliau su žiburiu ieškoti. Knygą rasite Švietimo komisijoje (tel. 708-301-6410) arba „Drauge“.

LIETUVIŲ KALBOS PAMOKOS BALZEKO MUZIEJUJE

1998 metų rudenį Balzeko muziejuje vykstans lietuvių kalbos pamokas suaugusiems lankė keturiolika studentų. Po dvylikos pamokų kurso keletas studentų net bandė rašyti laiškus giminėms į Lietuvą, o kiti išmoko papasakoti apie save, savo šeimą, darbą ir laisvalaikį.

Kitas lietuvių kalbos pamokų pradedantiesiems kursas vyks taip pat šeštadieniais, nuo 1999 m. sausio 23 d. iki vasario 27 d., nuo 11 iki 12 val. ryte.

Registruotis prašome muziejaus telefonu (773) 582-6500. Muziejus dirba septynias dienas per savaitę, nuo 10 val. r. iki 4 val. popiet.

Redaguoja J.Plačas. Medžiagą siųsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

„Tevynės žvaigždutė“ sveikina visus bendradarbius ir skaitytojus su šventomis Kalėdomis. Linki visiems Dievo Palaimos, kad visi išliktume nuoširdžiais lietuviams ir mylėtume Tėvynę Lietuvą!

Redaktorius

KALĖDOS

Kalėdos, Kalėdos — liūliuoja varpai, Kalėdos, Kalėdos! — dainuoja vaikai. Ir žalios eglutės prie apsnigto kelio Viršūnės į dangų šlamėdamos kelia.

Kalėdos, Kalėdos! — jau eina pas mus, jau lanko giružę, laukus ir namus, Jau supa mūs širdį, džiaugsmu ją pripildo Ir skambanti „Glorija“ sielą mus šildo.

Kalėdos, Kalėdos! — varpeliai skambės ir gimusiam Kristui mūs meilę kalbės, O Kudikio meilė, kaip saulė auksinė, Per amžius gaivins mūsų žemės krutinę. Vyte Nemunėlis

KALĖDOS

Aš švenčių Kalėdas su pokyliu ir dovanomis. Mes pirma daug valgom. Daug valgių su žuvim, duona ir kt. Yra labai skanu, bet trunka labai ilgai. Po vakarienos mes einame prie eglutės, kur yra dovanos. Mes visi vieni kitiems paduodame dovanas. Visa tai vyksta dieną prieš Kalėdas.

Kai mano brolis ir aš pabundame, mes vėl einame prie eglės. Ten randame daugiau dovanų. Mes atidarome dovanų dėžutes ir vėl kartu einame valgyti.

Paulius Elvikis, 7 kl. mokinys

Kūčioms aš vaziauvau pas savo tetą ir tada pas močiutę. Aš gavau daug dovanų. Man jos nepatiko. Man patiko tik teleskopas.

Per Naujus Metus aš vaziauvau pas savo tetą. Aš nėjau miegoti.

Vytas Norušis, 7 kl. mokinys

Aš švenčių Kalėdas savo namuose. Mes perkame eglę Indijoje. Mes papuošiamę ją papuošalais ir daugybe lemputių. Eglės viršuje uždedame didelę žvaigždę. Mano giminės ir draugai atneša daug maisto. Pabaigę valgyti, pasidaliname dovanomis. Mes visiems pasakome ačiū. Vaikai bėga visur, paskui eina namo. Po to prasideda kita Kalėdų diena.

Nida Lendraitytė, 7 kl. mokinė

Visi trys Lemonto Maironio lit. m.-los mokiniai. (Maironio lituanistinės mokyklos moksleivių metraštis, 1996/97 m.)

KALĖDŲ SENELIŲ ŠALIS (Tęsinys)

Prieš savo norą keliasi Algis iš lovos, skubiai rengiasi, aunas batus. Nė nepagalvoja, kad reikėtų šauktis mamytės ar tėvelio pagalbos.

Tas lietuviškas knygeles tai pasiimk, kurias padovanot. Jos bus tau reikalingos ilgoje viešnagėje, — suskamba vėl įsakantis balsas.

Gatvėje stovi didžiulės ro-gės. Nerimsta į jas pakinkyti du elniai placiaraigai. Vakare, rodos, nesnigo, o dabar visos gatvės baltos. Nematyti nė automobilių. Tik vis ro-gės ir ro-gės, elniai ir stinomis pakinkytos. Girdėti tik varpelių din-dėjimas. Ir tos gatvės, rodos, mės mūsų miesto. Nepazįsta jų Algis.

Įsodina jį senis į ro-ges, ap-glamžo (apsupa) stinomis (iš stinų odos padarytais kailiais) iš visų pusių, kad būtų minkšta ir nenušaltų. Pats sėdasi greta, paima vadeles ir čiulptelėja (duoda ženklą) el-niams. Tie staiga įsibėga, ir ro-gės ima skriesti lyg lektu-vas. Algiiui smagu ir baisu. Gaila jam mamytės, tėvelio, mokyklos, draugų, pažįstamų gatvių. Gaudumas taip sus-paudžia vaiko širdelę, kad jis gailiai pravirksta.

Tai tau ir vyras, — nu-stemba senelis: — sakei, kad

Tevynės ŽVAIGŽDUTĖ

Įsteigta Lietuvių Mokytojų Sąjungos Čikagos skyriaus

čia tik vaikų pasakos, o dabar taip susigraudinai. Nebijok: parodysim tau, ko dar niekada nesi matęs. Būsi buvęs Kalėdų senelių šalyje ir sugrįši daug geresnis ir išmintingesnis.

— O ar toli toji Kalėdų Senelių šalis? — dar pro sąsaras paklausia Algis.

— Nearti. Bet mūsų elniai labai greitai, ir mes dar prieš švintant būsime šalyje, kur nėra nei šaltos žiemos, nei vasaros karščiai nevargina savo tvankumu, nei paniurusio (liūdno) rudens lietus neplau-na to krašto laukų. Ten amžiai pučia drungni pavasario vėjai, visados žaliuoja pievos, žydi gelės, čiulba paukšteliai.

— Tai gražu toje šalyje, — nudžiunga Algis. — Bet ar yra ten vaikų?

— Vaikų ten nėra. Ten gyvena tik Kalėdų seneliai.

— Tai liūdna ten...

Pranas Naujokaitis (Bus daugiau)

BAJORŲ VALDOMOJE LIETUVOJE

Valstiečių gyvenimas bajorų valdomoje Lietuvoje turbūt buvo labai sunkus. Bajorai gyveno dvaruose. Valstiečiai nebuvo laisvi žmonės. Jie dirbo bajorų žemes. Jie buvo kaip baudžiauninkai, jų gyvenimas buvo sunkus, blogas apsi-ren-gimas. Trumpai, jų gyvenimas buvo vargingas.

Alina Meilytė, 8 klasės mokinė, Čikagos lit. m-la.

GALVOSŪKIO NR. 31 ATSAKYMAS

Panašūs yra Nr. 1, 5, 8

GALVOSŪKIO NR. 32 ATSAKYMAI

Kalnai (kalvos): Juozapinė, Kruopinė, Nevaišiai, Budkalnis, Pavištytis. **Upės:** Venta, Jūra, Dysna, Muša, Šešuvis. **Ežerai:** Aviliai, Metelys, Luodis, Alaušas, Sartai. **Girios:** Karšuvos, Rudninkų, Biržų, Žalioji, Lavariškių.

GALVOSŪKIO NR. 33 ATSAKYMAI

1. Ka. 2. Kra. 3. Arka. 4. Ak-ras. 5. Parkas. 6. Parakas. 7. Prakasas. 8. Spartakas.

GALVOSŪKIO NR. 34 ATSAKYMAI

1. America's Cup duodama už laivininkystės (Yachting) sportą. 2. Davis Cup — už teniso sportą. 3. Stanley Cup — už ledo ritulio (Hockey) spor-tą. 4. Ryder Cup — už pasižy-mėjimą golfe.

GALVOSŪKIS NR. 35 ATSAKYMAI

1. 1978 m. į erdves pakilęs čekoslovakas V. Remek buvo pirmasis, nepriklausęs nei amerikiečiams, nei rusams. 2. Sumerai mokėjo gaminti alų ir vyną 3,500 m. prieš Kristaus gimimą. 3. Ant kurio ašigalio esame, suzinotume iš žemės sukimosi: jei ji sukasi prieš laikrodžio rodyklę ir rytus — esame šiauriniame ašigalyje. Jei sukasi kaip laikrodžio rodyklė — esame pietiniame ašigalyje. 4. Prancūzų fizikas C. Fabry 1913 m. viršutinėje atmosferoje rado ozono sluoksnį. 5. Mokslininkų apskaičiavimu, 1991 m. kas minutę mūsų planeta neteko 80 akrų

miško, o per metus sudaro apie 40 ar 50 milijonų akrų.

GALVOSŪKIS NR. 51

Parašykite po sakinį su šiais žodžiais: Rito — ryto, šilu — šylu, strikt — strykt, šukos — šokaus, jus — jūs, šliukšt — šliukšt. (5 taškai)

GALVOSŪKIS NR. 52

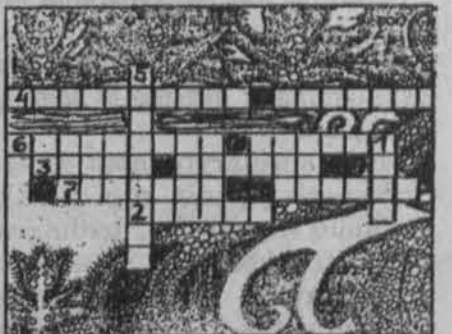
Brūkšnelių vietoje įrašykite raides, iš kurių susidarys reikšminiai žodžiai, pagal duotus nurodymus. Žemyn, pirmoje eilutėje turime gauti Lietuvos kunigaikščio vardą: **Skersai:** 1. — ilgiausia Žemaitijos upė. 2. — lietuviškų maldaknygių jaunimui auto-rius. 3. — Giliausias Lietuvos ežeras. 4. — Džukijos sostinė. 5. — Lietuvos apskrities mies-tas. 6. Žymi Lietuvos istorinė vieta. 7. Rytų Aukštaitijos ežeras. 8. — „Milžino paunks-mės“ autorius.

Atsakymų nerašykite brūkšnelių vietoje, bet atskirai, pažymint atitinkama skaitline (5 taškai)

GALVOSŪKIS NR. 53 (Kryžiažodis)

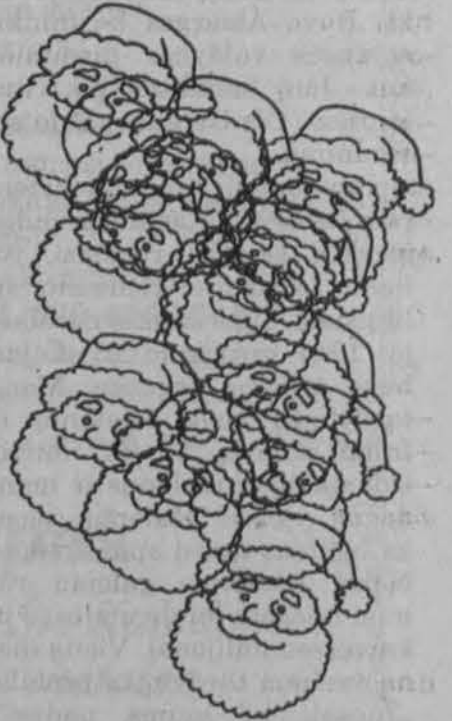
Įrašykite į langelius keleto M. K. Čiurlionio paveikslų pavadinimus. Kas teisingai įrašys septynių paveikslų pavadinimus, gaus 10 taškų, o kas mažiau, — tik 5 taškus.

Sudarė 5 klasės mokinė **Palmyra Jonaitytė** iš Linkuvos, Pakruojo rajono.

GALVOSŪKIS NR. 54 (Piešinėlis)

Matote daug nupieštų senelių, suskaičiuokite juos visus ir parašykite jų skaičių. (5 taškai)

GALVOSŪKIS NR. 55

1. Ar vakuomo tuštumoje yra girdimi garsai? 2. Kada Europoje pradėtas gaminti popierius? 3. Kada buvo išrastas šampanas? 4. Kas išrado vinių gaminimo mašiną? 5. Kada buvo pastatytas pirmasis gar-lavais?

Už visus teisingai išspręstus ir plačiau paaiškintus atsaky-mus, skiriama 10 taškų, o už trumpus atsakymus, — tik 5 taškai. Atsiuntė kun. dr. E. Gerulis.